

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

SÄKERHET KONTRA DEMOKRATISKA FRI-OCH RÄTTIGHETER

En experimentell studie om hur framing av demokratiska aspekter kontra säkerhetsaspekter påverkar stödet för svensk terroristlagstiftning

Katrin Sjödén

Examensarbete:	15hp
Program:	Statsvetarprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2024
Handledare:	Jacob Sohlberg
Antal ord:	11 623

Abstract

In 2023 Sweden adopted a new anti-terrorism legislation which has been criticized since it may come to restrict some of our civil liberties. Previous research in the United States has established that support for security policies heightens when a country is subject of a terror attack or threat from one, even if it means restrictions of civil liberties. This illustrates a potential conflict between two of the main tasks of democratic states, providing security and guaranteeing civil liberties. This thesis examines what the effect of framing is between these two tasks since no research of the matter has been done in Sweden. Furthermore, it examines the effect of counterframing, i.e. providing two frames at the same time, to what currently may be a one-sided debate. Previous research has only studied counterframing during an electoral campaign. I pose three hypotheses: firstly, a one-sided frame that emphasis civil liberties will decrease support for the swedish anti-terrorism legislation, the emphasizing on security will increase support, and lastly the support of the legislation will decrease when a counterframe is presented. By using an experimental method, 423 participants were randomly assigned to one of four different groups. They were either assigned to conditions with one-sided frames, counterframes or the control condition. The result show that the support for anti-terrorism legislation is influenced by which frame participants were exposed to. The findings are statistically significant and the three hypotheses of the thesis are supported.

Keywords: Security policies, civil liberties, democracy, framing, counterframe

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	1
1.1. Syfte frågeställning	2
2. Teori och tidigare forskning	3
2.1. Den demokratiska statens uppgifter.	3
2.2. Säkerhet.....	3
2.3. Demokrati	4
2.4. Åsikter gällande säkerhetsåtgärder	4
2.4.1. Avvägning mellan fri och rättigheter och säkerhet	4
2.4.2. Vad som händer med åsikter vid ett terrorattentat	5
2.4.3. Känsla av hot.....	5
2.4.4. Säkerhetshot som konstruktion	6
2.4.5. Anledning att välja en sida över en annan	6
2.4.6. Vilka är det som vill ha skärpta åtgärder?	7
2.4.7. Hur ser det ut i Sverige?.....	7
2.5. Framing	9
2.6. Hypotes	10
3. Metod	12
3.1. Val av metod	12
3.2. Design	12
3.2.1. Faktor- och endast-efter design.....	12
3.2.2. Enkäten	13
3.3. Operationalisering	15
3.3.1. Beroende variabel	15
3.3.2. Oberoende variabler	16
3.4. Randomisering och urval	19
3.4.1. Distribution	19
3.4.2. Möjliga implikationer	20
3.5. Etiska överväganden	20
4. Datamaterial	21
4.1 Validitet.....	21
4.1.1. Intern validitet.....	21
4.1.2. Generaliserbarhet och extern validitet	22
4.1.3. Indexkonstruktion	23

5. Resultat	24
5.1. Medelvärde för varje grupp	24
5.1. Regressionsanalys av hypotes ett och hypotes två.....	25
5.1.1. Hypotes 1.	25
5.1.2. Hypotes 2.	26
5.2. Hypotes 3	26
6. Diskussion och slutsats	27
7. Referenser	30
8. Appendix.....	33
8.1. Figurer och tabeller	33
8.2. Övriga resultat.....	34
8.2.1. Frihetsframe	36
8.2.2. Säkerhetsframe.....	36
8.2.3. Dubbelframe	36
8.3. Enkäten	37

1. Problemformulering

Sommaren 2023 höjdes terrorhotnivån mot Sverige till en fyra på en femgradig skala och regeringen varnade för att Sverige nu var ett prioriterat mål för terroråd (Regeringskansliet, 2023). Samma år röstades en ny terroristlagstiftning igenom i riksdagen som kriminaliserade deltagande i terroristorganisationer (SFS 2023:227). Denna lag har dock mött stark kritik från flera håll. Exempelvis har Lagrådet, företrädare för Amnesty International och Civil Right Defenders argumenterat för att lagen kan bli ett hot mot grundläggande rättsstatliga principer som yttrandefrihet, tryckfrihet, förenings- och mötesfrihet (Lagrådet, 2023; Amnesty International, 2023).

Detta aktualiserar en potentiell konflikt mellan två av demokratiska statens centrala uppgifter. Samtidigt som staten ska värna om medborgarnas säkerhet (Roberts & Sutch, 2016:91-126) ska den säkerställa och bevara medborgarnas fri- och rättigheter (Ekman m.fl., 2023:37-40). Detta blir extra aktuellt eftersom allmänheten tenderar att värdera fri- och rättigheter lägre när de upplever att terrorhotet ökar (Huddy m.fl, 2005; Smith m.fl., 2019; Woods, 2011). På samma sätt brukar politiska aktörer argumentera för att det mest effektiva sättet att skydda samhället från terrorism är att inskränka demokratiska rättigheter, vilket förstärks av media som brukar betona terrorhotet över demokratiska rättigheter (Demirsu, 2017).

Även om tidigare forskning har förbättrat kunskapsläget kring vilka situationer som människor förändrar sina attityder kring motsättningen mellan demokratiska rättigheter och säkerhet (Huddy m.fl, 2005; Smith m.fl., 2019; Woods, 2011) samt vilka grupper som föredrar mer säkerhet (Davis & Silver, 2004) behöver vi ändå mer kunskap kring hur betoningen av demokratiska aspekter jämfört med säkerhetsaspekter påverkar åsikter och attityder. I synnerhet behövs bättre kausal kunskap på området.

När det kommer till inramning, eller framing som det även kallas på engelska, vet vi att betoningen av ett fenomen har betydelse för hur människor tar till sig information (Chong & Druckman, 2007b; Nelson m.fl., 1997). Vi vet även att ensidig inramning av ett fenomen bidrar till en obalanserad bild av verkligheten (Chong & Druckman, 2013; Tversky & Kahneman, 1974) vilket potentiellt ger stor makt till redan inflytelserika politiska aktörer (Chong & Druckman, 2007a). Dock är ensidig inramning förhållandevis ovanligt i verkligheten. Ett exempel på det är när politiska aktörer debatterar under en valkampanj, där oftast två sidor av politiska frågor lyfts fram, vilket skapar en mer nyanserad bild av verkligheten. Inom forskning benämns detta som motframing (Chong & Druckman, 2010).

Vad vi däremot vet mindre om är effekten av motframes, utanför kontexten av valkampanjer, i sammanhang där oppositionen inte är lika tydligt framträdande. Eftersom vi vet att ensidig framing befäster attityder (Chong & Druckman, 2013; Tversky & Kahneman, 1974) och att motframes under en valkampanj motverkar effekten av ett ensidigt politiskt budskap (Chong & Druckman, 2010), finns det skäl att undersöka hur motframes fungerar mellan valkampanjerna när de två politiska sidorna inte dagligen argumenterar emot varandra i media. Ännu mindre vet vi hur effekten av framing, både ensidig- och motframing, påverkar opinionen i Sverige, eftersom några av dem mest centrala studierna inom fältet är gjorda i USA (Chong & Druckman, 2013; Nelson m.fl., 1997). Detta ökar incitamentet ytterligare att undersöka hur eller om framing fungerar och påverkar opinionen på samma sätt i Sverige som har en helt annan politisk kultur och politiskt system jämfört med USA.

För att bidra till den presenterade kunskapsluckan kommer en experimentell metod tillämpas, med syftet att bidra till den tidigare uppmärksammade begränsade kausala kunskapen gällande åsikter mellan demokratiska aspekter och säkerhetsaspekter. Genom en faktoriell design undersöks två faktorer, säkerhet och frihet, som undersöker tre olika framing-behandlingar. Drygt 400 deltagare blev slumpmässigt placerade i grupper som antingen exponerades för säkerhetsframes, frihetsframes, motframes eller i en kontrollgrupp. Först studeras effekten av ensidig framings påverkan på stödet för terroristlagstiftningen genom att exponera deltagarna för antingen frihet eller säkerhet. Detta syftar till att fylla kunskapsluckan hur ensidig framing påverkar den svenska opinionen. Den tredje behandlingen undersöker hur motframing påverkar åsikter kopplat till terroristlagstiftningen genom att exponera deltagarna för både säkerhet och frihet, med ambitionen att bidra till kunskapen gällande effekten av motframing, oberoende av en valkampanj.

1.1. Syfte frågeställning

Syftet med denna uppsats är att genom en teoriprovande ansats undersöka hur eller om ensidig framing och motframing påverkar individers åsikter gällande den omdebatterade terroristlagstiftningen. Uppsatsen ämnar att bidra med kausal kunskap gällande övervägandet mellan säkerhet och demokratiska fri-och rättigheter genom att pröva teorin om framing på ett nytt fall, Sverige. Vidare syftar studien att bidra med kunskap om effekterna av motframing i ett politiskt landskap där oppositionens argument inte är framträdande. Forskningsfrågan som denna uppsats ska besvara blir därmed:

- *Hur påverkar framing av säkerhet kontra fri och rättigheter människors åsikter gällande svensk terroristlagstiftning?*

2. Teori och tidigare forskning

2.1. Den demokratiska statens uppgifter.

Två av den demokratiska statens centrala uppgifter är att skydda invånarna från externa och interna säkerhetshot samt att värna om deras fri-och rättigheter. Det har under århundraden funnits tankar och idéer kopplat till vad som gör en stat legitim och en av dem som genomsyrar samhällen än idag är samhällskontraktet. Idéen om ett samhällskontrakt bygger på filosofiska och politiska tankar gällande vilka skyldigheter medborgare och stater har gentemot varandra. För att staten ska kunna skydda kollektiva fri och rättigheter kan individer behöva ge upp några av sina individuella friheter. För att detta ska anses legitimt krävs det att medborgare godkänner staten och dess ledare (Roberts & Sutch, 2016:91-126).

Ett centralt perspektiv gällande samhällskontraktet är att en stat anses legitim när den är tillräckligt stark för att skapa fred. Enligt detta perspektiv är alternativet till en stat en kaotisk anarkisk värld där alla är i krig mot alla. För att medborgarna ska känna sig säkra i en sådan värld är de beredda att ge upp några av deras friheter, om det innebär att staten säkerställer trygghet. Istället för att alla är i krig mot alla säkerställer staten fred genom att ingen vågar "kriga" mot någon annan, då staten straffar en för det. Rädslan för staten leder därmed till att medborgare förhåller sig till de lagar samhället har bestämt, vilket i sin tur skapar ett tryggt samhälle där folk kan vara fria och trygga från andra medborgares våld (Roberts & Sutch, 2016:91-126).

2.2. Säkerhet

I Sverige kan vi, utifrån idéer om samhällskontraktet, analysera hur staten säkerställer medborgares säkerhet, och på vilket sätt invånare ger upp vissa friheter för att känna sig trygga.

Våldsmonopol innebär att staten har exklusiv rätt till våldsutövning för att säkra medborgares trygghet. Invånarna ger därmed upp lite av sin frihet till staten och det anses legitimt eftersom det finns en förväntan att staten i gengäld ska skydda och skapa trygghet för medborgarna (Dahlström, 2023:72). I Sverige har exempelvis polisen och försvaret rätt att ingripa, försvara, gripa och tillfångata medborgare ifall dem utgör ett hot för andra medborgare och på så sätt upprätthålla lag och ordning. Staten har även rätt att övervaka, följa efter och avlyssna medborgare vilket på ett sätt kan anses kränka delar av grundlagen som säger att staten inte får inskränka på den personliga integriteten och rätten till ett privatliv (Regeringsformen, 2 kap. 6 §, 1974). Utifrån idéer om samhällskontraktet legitimeras den

potentiella konflikten mellan stat och personlig integritet genom upprätthållande av lag och ordning och ökad säkerhet för de medborgare som inte utgör ett hot för andra medborgare. Allmänheten godkänner därmed vissa inskränkningar av den personliga integriteten eftersom det även innebär att dem upplever högre grad av säkerhet och trygghet i samhället (Dahlström, 2023:72).

2.3. Demokrati

Ekman m.fl. (2023:37-40) hänvisar till Linz och Stephan och beskriver att i en konsoliderad demokrati måste det finnas ett fritt civilsamhälle där sociala rörelser, aktörer och andra oberoende grupper öppet kan yttra sig. Det behöver även finnas politiskt legitima strukturer som efterföljs och en rättsstat som upprätthåller civilsamhället och ser till att politiken efterlevs på ett legitimt sätt.

Vidare kan demokratiska samhällen och stater förklaras och förstås genom dess strukturer och aktörer. Det strukturella perspektivet menar att det finns vissa givna strukturer i samhällen och att medborgarna följer och handlar efter dessa. Aktörsperspektivet menar å andra sidan att det är individer som tillsammans skapar strukturer och att strukturerna inte finns givna utan samhällets olika aktörer (Engdahl & Larsson, 2011). Genom att analysera stater ur båda dessa perspektiv kan en djupare förståelse för demokratiska mekanismer ges.

Robert A Dahl beskriver att det finns sju kriterier som ska uppfyllas för att ett land ska vara demokratiskt, varav några är yttrande- och föreningsfrihet (Ekman m.fl., 2023:26-27). Det krävs alltså att det finns vissa fri-och rättigheter på en strukturell nivå för att en stat ska anses demokratisk. Men det krävs även att det på aktörsnivå finns en vilja och tro till dessa rättigheter för att dem ska konsolideras (Ibid:35-37). Det innebär att värdet av demokratiska fri-och rättigheter till viss del bygger på medborgares egna värdering av dem. Ifall aktörer värnar om dessa rättigheter kommer dem internaliseras i strukturen och när rättigheterna finns i strukturen måste aktörerna värna om dem för att de ska bevaras.

2.4. Åsikter gällande säkerhetsåtgärder

2.4.1. Avvägning mellan fri och rättigheter och säkerhet

Efter ett terrorattentat ställs ofta tankar gällande samhällskontraktet på sin spets då statens uppgift är att ska skydda och säkra medborgarna och samtidigt värna om deras friheter.

Frågor gällande hur mycket staten ska få inskränka av medborgares fri-och rättigheter för att

hålla samhällen säkra aktualiseras (Woods, 2011), och aspekterna till fenomenet sätts ofta emot varandra och framställs som oförenliga (Demisru, 2017).

Det finns en dualism i tidigare forskning gällande sambandet mellan demokratiska rättigheter och terrorism där den ena sidan menar att demokratiska rättigheter ger terrorister möjlighet att mobilisera, sprida och uttrycka deras budskap (Eyerman, 1998; Li, 2005). Vilket skapar ett incitament för staten att inskränka dessa med syftet att motverka terrorism. Den andra sidan argumenterar istället för att de rättigheter som demokratier bygger på motverkar terrorism. När medborgare kan uttrycka sin politiska vilja legalt minskar risken för inhemsk terrorism (Eskildsen & Bjørnskov, 2020) vilket istället ifrågasätter staters syfte med att inskränka demokratiska rättigheter.

2.4.2. Vad som händer med åsikter vid ett terrorattentat

Det finns studier kring hur medborgares attityder gentemot säkerhetsåtgärder förändras i samband med eller hot av ett terrorattentat (Smith m.fl., 2019; Woods, 2011). Efter terrordådet mot World Trade Center den 11 september blev amerikaner mer positivt inställda till säkerhetsåtgärder som även innebar inskränkningar av medborgerliga fri-och rättigheter (Davis & Silver, 2004; Woods, 2011). Säkerhetiseringsteorin förklarar detta genom att stater vid hot mot landets säkerhet kan genomföra drastiska åtgärder i ett försök att skydda landet (Buzan m.fl.,1998:23-26, 29-31). Ett exempel på en åtgärd som kan anses drastisk är inskränkning av vissa medborgerliga rättigheter.

2.4.3. Känsla av hot

Trots att den mesta forskningen gällande attitydförändringar gentemot säkerhetspolicys är gjort i kontext av ett terrordåd, finns det anledning att tro att även *hotet* från terrorism har liknande effekt. Smith m.fl., (2019) menar nämligen att ett subjektivt hot förändrar attityder till säkerhetspolicys på liknande sätt som Woods (2011) argumenterar för. Davis och Silver (2004) finner att desto högre upplevt hot individer känner desto mer villiga är de att acceptera åtgärder som även innebär inskränkningar av medborgerliga fri-och rättigheter. De visar att den amerikanska befolkningens inställning gentemot inskränkningar beror på kontext. I specifika situationer kopplat till hot och personlig säkerhet är amerikaner mer benägna att vara positivt inställda gentemot säkerhetspolicys.

Agerberg och Sohlberg (2021) undersöker å andra sidan bland annat hur säkerhetsattityder påverkas på ett individuellt plan. De fann att individer som befann sig i direkt närhet till terrordådet på Drottninggatan i Stockholm 2017 upplevde sig själva som mer påverkade jämfört med dem som inte haft direkt kontakt med dådet. Enligt Smith m.fl. (2019) borde

dessa individer även vara mer positiva till säkerhetspolicys, eftersom en ökad känsla av hot leder till mer positiv syn på säkerhetsåtgärder. Dock finner inte Agerberg och Sohlberg (2021) att de som var i direkt kontakt med terrordådet blev mer för säkerhetspolicys jämfört med dem som ej var i direkt kontakt med dådet. Detta tyder på att ett kollektivt hot på strukturell nivå påverkar individers åsikt till säkerhetspolicys mer jämfört med ett individuellt hot på individnivå.

Smith m.fl. (2019) beskriver att terroristers mål är att skapa och sprida rädsla medan statens mål är att skapa en subjektiv— och objektiv säkerhet för medborgarna. Problemet är att ju mer det diskuteras om terrorism i media, ju högre hot upplever medborgarna att de befinner sig i. Om media frekvent rapporterar om terrorism kommer alltså det subjektiva hotet att öka, medan det objektiva hotet svårare att mäta (Buzan m.fl., 1998:23-26, 29-31). Detta kan tänkas leda till en svår avvägning för politiska aktörer vars mål är att sänka både det subjektiva och objektiva hotet.

2.4.4. Säkerhetshot som konstruktion

Vad som utgör ett säkerhetshot är svårt att definiera, säkerhetiseringsteorin menar att säkerhet varken är mätbart eller konkret. Istället konstrueras säkerhetshot av politiska aktörer genom hur de pratar om och porträtterar ett problem. Det innebär att säkerhetshot är en social konstruktion som skapas via diskurser i samhället (Buzan m.fl., 1998:23-26, 29-31).

Hur ett problem gestaltas av politiska aktörer och media kan avgöra ifall fenomenet är ett säkerhetshot eller inte. I en tidig inflytelserik experimentstudie undersökte Nelson m.fl. (1997) hur åsikter gällande en Ku Klux Klan demonstration förändrades beroende på vilken kontext demonstrationen presenterades i. När demonstrationen beskrevs som att den handlade om yttrandefrihet var människor mer positiva till klanens rätt att samlas. Gruppen som däremot fick kontexten av att den allmänna ordningen hotades blev mer negativ till demonstrationen. Detta illustrerar väl hur säkerhetshot skapas i kontext till sammanhang och betydelsen av gestaltningen av ett fenomen.

2.4.5. Anledning att välja en sida över en annan

Individer tenderar att ta snabba beslut baserat på vad som finns närmst i minnet och därmed är mest lättillgängligt för hjärnan. Kvantiteten av ett budskap väntas göra ett minne mer lättillgängligt vilket i sin tur påverkar vilka beslut individer tar (Tversky & Kahneman, 1974). Ett tydligt exempel som illustrerar detta fenomen är Smith m.fl. (2019) studie gällande rapportering av säkerhetshot. En ökad frekvens gällande inramningen av säkerhetshot visade sig ha en positiv korrelation med upplevt hot från terrorism. Tversky & Kahneman (1974)

menar att denna process kan leda till en obalanserad bild av den faktiska risken för ett terrordåd eftersom en ökad rapportering väntas göra terrorhotet mer lättillgängligt i minnet för individer. När individer däremot får objektiva fakta gällande fenomenet i fråga, tenderar deras egna minnen få mindre betydelse, vilket innebär att helhetsbilden blir tydligare.

När det kommer till överväganden mellan säkerhet och demokratiska fri-och rättigheter kan tillgängligheten av ett minne alltså ha avgörande betydelse. Om rapporteringen av säkerhetsshot ökar och så även det upplevda hotet (Smith m.fl., 2019) borde tillgängligheten till argument för säkerhetsåtgärder stiga (Tversky & Kahneman 1974). Detta skulle kunna leda till att individer vid avvägningen mellan säkerhet och demokratiska fri-och rättigheter baserat på tillgänglighet väljer säkerhet, ifall säkerhet varit mest aktuellt.

2.4.6. Vilka är det som vill ha skärpta åtgärder?

Stöd och förtroende för regering har betydelse när det kommer till avvägningen mellan säkerhet och demokratiska fri-och rättigheter. Desto högre stöd medborgarna har för staten ju mer villiga är de att gå med på inskränkningar av demokratiska fri-och rättigheter för att motverka terrorism (Davis & Silver, 2004). Efter terrordådet mot World Trade Center den 11 september ökade stödet för president George W Bush markant, vilket ledde till nya skärpta säkerhetsåtgärder (Woods, 2001). Ifall förtroende för regering har betydelse för att kunna genomföra denna typ av säkerhetsåtgärder som Davis och Silver (2004 samt Woods (2011) argumenterar för, bör medborgare i etablerade demokratier med högt förtroende för statliga institutioner vara mer för dessa åtgärder. Ifall politiska ledare sedan även är överens gällande frågor väntas stödet för förslagen öka (Baker och Oneal, 2001). Slutligen är män och de som befinner sig till höger på den politiska skalan mer benägna att vara positiva till denna typ av säkerhetsåtgärder (Davis & Silver, 2004; Stevens m.fl., 2020).

2.4.7. Hur ser det ut i Sverige?

I den svenska kontexten, som denna uppsats ämnar att undersöka, finns det flera faktorer som bör påverka hur medborgare ställer sig mellan säkerhetsåtgärder och demokratiska fri-och rättigheter. För det första visar tidigare forskning att individer efter ett terrordåd eller hot av ett tenderar att bli mer för säkerhetsåtgärder (Smith m.fl., 2019; Woods, 2011). Att det har skett terrordåd i Sverige och att terrorhotnivån mot landet är hög (Regeringskansliet, 2023) bör därför innebära att stödet för säkerhetsåtgärder är högt.

För det andra väntas förtroendet för statliga institutioner påverka individens ställningstagande mellan säkerhetsåtgärder och medborgerliga fri-och rättigheter. Högt förtroende gör att stödet för säkerhetsåtgärder ökar och medborgares acceptans för att eventuellt inskränka på vissa

rättigheter förhöjs. Medan de personer som inte har lika högt förtroende för staten väntas vara emot sådana typer av säkerhetsåtgärder (Davis & Silver, 2004; Woods, 2011). I Sverige där förtroendet för statliga institutioner, generellt sett över tid, är högt (SOM, 2024) kan detta tänkas påverka stödet för säkerhetsåtgärder positivt.

Vidare visar tidigare forskning att förslag från en enig politisk ledning väntas stärka stödet för förslaget (Baker & Oneal, 2001). Den nya svenska terroristlagstiftningen framlades av en röd-grön regering för att sedan röstas igenom och träda i kraft genom nuvarande höger regering (Lagrådet, 2023). Detta kan tänkas spegla en enig politisk ledning över block gränserna vilket i sin tur bör innebära att stödet för lagen bland medborgarna stiger. Som jag tidigare nämnt (*se rubrik 1.2. Syfte och frågeställning*) syftar denna studie till att undersöka effekten av motframing i ett landskap där oppositionen inte är lika framträdande som under en valkampanj. Att det inte finns någon tydlig opposition i fallet Sverige, när det kommer till terroristlagstiftningen, stärker argumenten att terroristlagstiftningen i Sverige är ett fall som lämpar sig bra för studiens syfte.

Samtidigt som de finns flera faktorer som bör påverka åsikter för terroristlagstiftningen, bör invånare i en konsoliderad demokrati som Sverige även vara måna om de medborgerliga fri- och rättigheter som råder (Ekman m.fl., 2023:35-37). Detta skulle istället kunna innebära att stödet för terroristlagstiftningen är lågt.

Det finns alltså flera skäl att tro att både demokratiska fri-och rättigheter samt säkerhet är viktigt för svenska medborgare (Davis & Silver, 2004; Ekman m.fl., 2023:35-37; Smith m.fl., 2019; Woods, 2011). När individer ska ta ställning till ett politiskt förslag, i denna uppsats terroristlagstiftningen, väntas tillgängligheten av ett minne och argument ha betydelse. Det minne som individer först kommer att tänka på vid en fråga, tenderar att även bli deras svar (Tversky & Kahneman 1974; Zaller & Feldman 1992). Utifrån detta resonemang är det rimligt att anta att individers åsikt gällande terroristlagstiftningen påverkas positivt eller negativt beroende på deras första intuition av lagen.

Eftersom tillgängligheten av ett minne eller argument har betydelse för ställningstaganden spelar den politiska debatten och media stor roll (Tversky & Kahneman, 1974). I Sverige har säkerhet aktualiserats mer och mer och under valrörelsen 2022 var frågor gällande lag och ordning dominerande (Johansson m.fl., 2023; Tidöavtalet, 2022). I linje med detta visar en enkel sökning i mediearkivet att citeringen av "*demokratiska fri och rättigheter*" i svensk media är betydligt lägre jämfört med citeringarna av "*terrorhot*" och "*säkerhetshot*" (se appendix, figur 1). Kvantiteten av säkerhetsinramningar borde påverka tillgängligheten av

just dessa argument (Tversky & Kahneman, 1974). Vilket i sin tur kan påverka att individer intuitivt väljer säkerhet i övervägandet mellan säkerhet och medborgerliga fri-och rättigheter.

2.5. Framing

Tidigare i uppsatsen har begreppen framing, gestaltning och inramning diskuterats i förhållandet mellan säkerhetsaspekter kontra demokratiska aspekter. I detta avsnitt kommer begreppen istället diskuteras mer teoretiskt djupgående samt hur framing som mekanism fungerar.

Teorin om framing förklarar hur aktörer genom att gestalta ett fenomen i samhället kan påverka vad människor tycker och tänker. Genom att presentera, betona eller kvantifiera ett budskap väntas åsikter gällande fenomenet förändras (Chong & Druckman, 2007a; Esaiasson m.fl., 2017:218; Smith m.fl., 2019).

Chong och Druckman (2007b) samt Nelson m.fl. (1997) undersöker hur ensidig framing påverkar människors åsikter angående ett givet fenomen beroende på kontext, hur det presenteras eller beskrivs. De finner att individer tenderar att hålla med om den gestaltning som de blir presenterade för och Chong och Druckman (2007b) menar även att ensidig exponering av en frame förstärker åsikterna kopplat till den. När individer istället presenteras för två sidor av ett fenomen tenderar deras åsikter neutraliseras (Chong & Druckman, 2010).

Entman (1993) redogör för hur stor makt framing har i demokratier. Ifall politiska aktörer endast framhäver vissa delar av ett fenomen tenderar de andra faktorerna att försvinna i debatten. Enade politiker bör därmed genom inramning kunna styra opinionen i en viss riktning (Entman, 1993; Baker & Oneal, 2001). I linje med Entmans resonemang diskuterar Dahl (2005) om hur politiska aktörer med makt över dagordningen kan styra vilka fenomen som är aktuella, vilket återigen aktualiserar betydelsen av framing. Särskilt eftersom det är svårt för allmänheten att ha övergripande attityder i alla politiska frågor (Entman, 1993; Chong & Druckman, 2007a).

För att utmana rådande gestaltningar skapas en motframe som bygger på att betona de delar den första ramen inte betonat. Motframing tenderar att resultera i att åsikter till fenomenet neutraliseras. I en politisk debatt förväntas denna typ av gestaltning ske naturligt mellan regering och opposition (Chong & Druckman, 2013). Ifall regering och opposition är enade i en fråga borde det innebära att det inte sker någon motframing. Vilket i sin tur borde stärka det budskap och förslag som regering och opposition framför (Baker och Oneal, 2001). Om detta är fallet, befäster ensidig framing åsikter (Chong & Druckman, 2007b) vilket i sin tur kan ge en obalanserad bild av fenomenet (Tversky & Kahneman, 1974).

Motframing har studerats för att få en förståelse för hur opinionsbildning fungerar under en valkampanj där två sidor konkurrerar om väljarnas stöd. Chong och Druckman (2010; 2013) visar att effekten av en motframe varierar beroende på hur starka attityder individen i fråga har till den första inramningen. Vid tydliga och bestämda attityder till ett fenomen får en motframe mindre effekt. Även tidsspannet mellan de olika sidorna av ett fenomen har betydelse för hur individer tar till sig information gällande motframen. Desto längre tid det har gått sedan inramning ett, ju mer effektiv blir motframen (ibid), i en kontext där det under en längre tidsperiod varit en ensidig debatt, utan en tydlig opposition, borde därmed en motframe ge starkare effekt.

Zaller och Feldman (1992) belyser att även sammanhang och kontext påverkar individers åsikter i politiska frågor. Människor kommer ta ställning till en politisk fråga beroende på hur den ställs och i vilken kontext. Detta förklaras genom att det ofta finns en ambivalens av överväganden och anledningar att föredra olika sidor av ett fenomen. Även Chong och Druckman (2007a) belyser att medborgare ofta är ambivalenta i politiska frågor. Teorier om övervägande menar att individer lagrar överväganden i långtidsminnet, vilket innebär att de ej kontinuerligt finns tillgängliga. Istället återkallas delar av dem till medvetandet vid olika tillfällen och situationer baserat på hur ofta de aktiveras (Zaller och Feldman, 1992). Vilket skulle kunna innebära att kvantiteten av ett ensidigt politiskt budskap kan påverka människors åsikter, samt styra opinionen i en viss riktning likt ensidig framing.

Sammanfattningsvis kan framing påverka och styra individers åsikter genom att betona, presentera eller kvantifiera ett budskap. Ifall en individ behandlas med en frame och dess motframe tenderar de att utvärdera bägge inramningarna och få en relativt neutraliserad åsikt. Även tidigare starka åsikter och värderingar har visat sig ha stor betydelse för i vilken grad individer påverkas av en frame.

2.6. Hypoteser

Utifrån sammanställningen av tidigare forskning kopplat till säkerhetspolicys, framing och säkerhetsisering, samt hur säkerhetsfrågor diskuteras i den svenska kontexten ämnar denna studie att testa tre hypoteser.

Tidigare forskning har visat att kontext spelar stor roll när det kommer till överväganden mellan demokratiska fri- och rättigheter och säkerhetsåtgärder. Individer är mindre benägna att vara för säkerhetspolicys som inskränker rättigheter om de inte känner sig hotade (Davis & Silver, 2004). Forskning inom framing, även specifikt experiment, har visat att individer är benägna att hålla med om den gestaltning som de exponeras för (Chong & Druckman 2007b).

När individer exponeras för en specifik frame, väntas lagrad informationen från vårt minne återkalla överväganden som stärker budskapet inramningen betonar (Zaller & Feldman 1992). Med bakgrund i detta tror jag att människor som blir exponerade för enbart en fri-och rättighetsframe, i en kontext som inte belyser ett säkerhetshot, kommer få en negativ inställning till svensk terroristlagstiftning. Hypotes nummer ett blir därför följande:

H1: En fri- och rättighetsframe kommer att leda till en mer negativ inställning till svensk terroristlagstiftning.

Vidare tror jag att effekten blir omvänd när individer exponeras för en frame som belyser ett säkerhetshot. Människor kommer vara mer positiva till säkerhetspolicys om de upplever ett säkerhetshot (Smith m.fl., 2019). Om de sedan även har ett högt förtroende för statliga institutioner, vilket generellt är fallet i Sverige (SOM, 2024), kommer man vara mer positiv till eventuella inskränkningar av rättigheter (Davis & Silver, 2004). Ett möjligt scenario är dock att allmänheten redan blivit behandlade av en säkerhetsframe, eftersom samhällsdebatten betonat just säkerhet, och att effekterna av behandlingen blir små (Kane, 2024). Ur ett teoretiskt perspektiv bör dock en säkerhetsframe leda till en positiv inställning, vilket gör att hypotes två blir följande:

H2: En säkerhetsframe kommer att leda till en mer positiv inställning till svensk terroristlagstiftning.

Slutligen förväntas en exponering av en frame och dess motframe neutralisera åsikter gällande terroristlagstiftning eftersom individer aktiverar delar av minnet som överväger för och nackdelar med båda sidorna av ett förslag (Chong & Druckman 2013; Zaller & Feldman, 1992). Med bakgrund i samhällsdebatten (se 2.4.7. *Hur ser det ut i Sverige*) som framhävt säkerhet, tror jag att allmänheten redan blivit behandlade av säkerhetsframes. Detta innebär att människor blivit säkerhetsiserade genom en övervägande ensidig framing. Ifall individer exponeras med en säkerhetsframe och dess motframe, det vill säga frihetsframe, tror jag att motramen har starkare effekt i ett politisk landskap utan en tydlig opposition (Chong & Druckman, 2013). Detta eftersom jag tror säkerhetsramen är närmare sitt maximala stöd än frihetsramen (Kane, 2024). Den tredje och sista hypotesen blir därför:

H3: En säkerhetsframe tillsammans med en fri-och rättighetsframe leder till en mer negativ inställning till svensk terroristlagstiftning jämfört med kontrollgruppen.

3. Metod

För att besvara forskningsfrågan “*Hur påverkar framing av säkerhet kontra fri och rättigheter människors åsikt gällande terroristlagstiftning?*” kommer ett survey-experiment med tvåfaktoriell endast-efterdesign att genomföras. I detta kapitel motiveras val av metod, design och operationalisering av studiens variabler. Därefter förklaras urval, randomisering och etiska aspekter av experimentet.

3.1. Val av metod

Då studien ämnar att undersöka ett potentiellt kausalt samband lämpar sig experiment som metod väl. Experiment är den metod som säkrast kan besvara orsaks-och verkans förhållanden. Genom att isolera de oberoende variablerna, kan effekten av dem förklaras via värdet på den beroende variabeln (Esaiasson m.fl., 2017:338-339). Tidigare studier har även använt sig av experiment för att undersöka framing på ett likartat sätt som denna uppsats ämnar göra (Chong & Druckman, 2007b), vilket indikerar att metoden även lämpar sig för denna studies syfte.

3.2. Design

3.2.1. Faktor- och endast-efter design

En faktoriell design ger möjlighet att undersöka två oberoende variabler var för sig och tillsammans i ett och samma experiment, vilket går i linje med studiens syfte. Designen gör det möjligt att på ett tidseffektivt sätt jämföra värdet på den beroende variabeln mellan fyra experimentgrupper (Esaiasson m.fl., 2017:352; Esaiasson m.fl., 2024:251; Kirk, 1968:18-19). Möjligheten att undersöka olika kombinationer i ett och samma experiment är designens fördel, vilket även under ramen för denna uppsats (10 veckor) får ses som en styrka.

De två faktorerna som designen bygger på är säkerhet och frihet och dessa två har i sin tur varsin kontrollgrupp där ingen behandling ges. Vilket resulterar i fyra olika behandlingskombinationer, säkerhetsframe, frihetsframe, säkerhets och dess motframe (d.v.s. frihetsframe) samt en kontrollgrupp. Nedan presenteras en tabell för att illustrera de olika behandlingskombinationerna och dessa specificeras vidare under rubrik 3.3.

Operationaliseringar.

Tabell 1. Behandlingskombinationer

	Fri och rättigheter (1)	Kontroll, Fri och rättigheter (0)
Säkerhet (1)	N=100 - Allmän ordning (argument) - Lagrådet (argument)	N=100 - Allmän ordning (argument)
Kontroll, säkerhet (0)	N=100 - Lagrådet (argument)	N=100 - Ingen behandling

Kommentar: N-värdet indikerar hur många respondenter varje behandling ska ges till. Allmän ordning (argument) beskriver den oberoende variabeln säkerhetsframe medan Lagrådet (argument) beskriver den andra oberoende variabeln, frihetsframe.

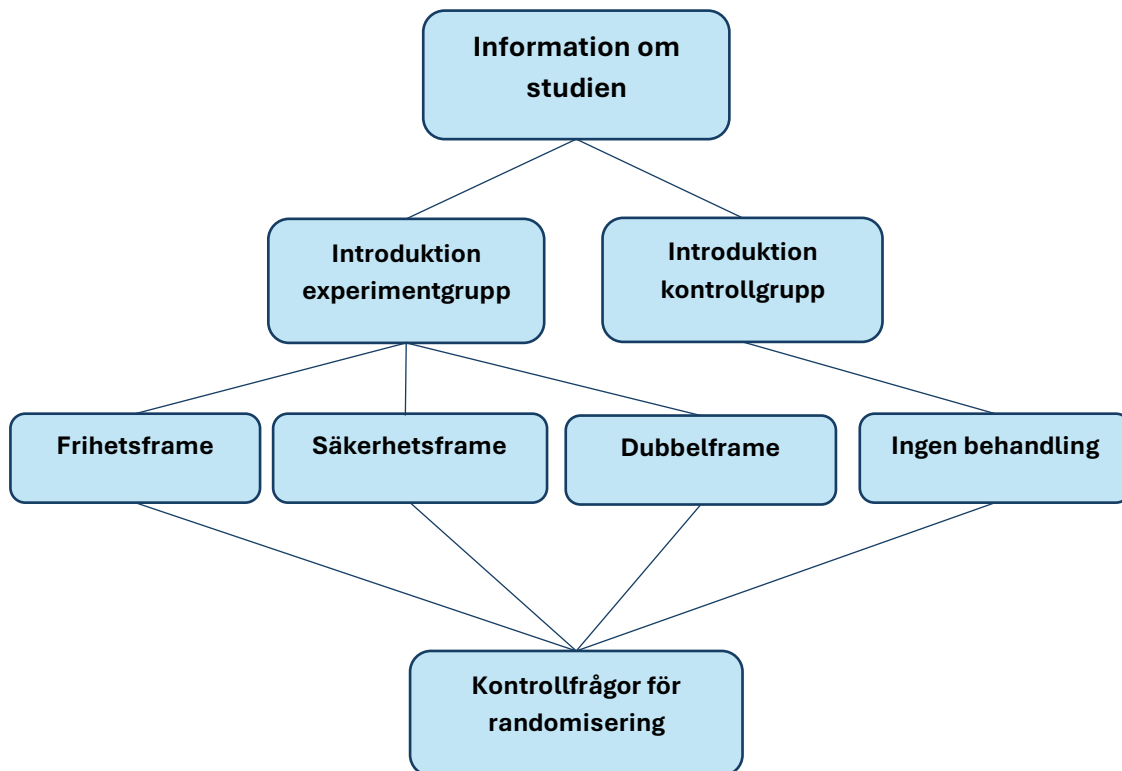
Vid denna typ av design krävs det fler deltagare för att trovärdigt kunna tolka orsak och verkanförhållanden, jämfört med en design med en behandling. Antal respondenter påverkar även studiens "Power" och möjligheten att hitta statistisk signifikans. I en äldre version av metodpraktikan (Esaiasson m.fl., 2017) menar författarna det krävs minst 40 respondenter i varje behandlingsgrupp. Men faktum är att det är mycket svårt att i förväg bedöma hur många deltagare som behövs. Den faktoriella designen kräver även fler deltagare vilket gör att jag strävar efter 100 respondenter i varje behandlingsgrupp, totalt 400 för att öka studiens "power", då det även minskar risken för en falsk nollhypotes (Kane, 2024).

Endast-efterdesign bygger på att deltagarna får en behandling och att effekten av den mäts direkt efter. En eventuell nackdel med designen är att det är svårt att helt säkert veta ifall effekten enbart beror på behandlingen då det är svårt att kontrollera tidigare attityder som kan tänkas påverka (Esaiasson m.fl., 2017:344-345). Alternativet till en endast-efterdesign skulle kunna vara en före-efterdesign, som innebär att deltagarna innan behandlingen får skatta sina attityder, för att se om det är tidigare attityder eller behandlingen i sig som ger effekt. Dock kan denna typ av design även bli missvisande, då den riskerar att leda deltagarna i en viss riktning redan innan behandlingen. Före-efterdesignen är även mer tidskrävande (Esaiasson m.fl., 2017:344-345), vilket leder till att jag landar i att använda mig av en endast-efterdesign med tidsramen, 10 veckor, i åtanke. Med en medvetenhet gällande att tidigare attityder, gällande den oberoende variabeln, kan komma att bli en brist i min uppsats.

3.2.2. Enkäten

Med figur 2 vill jag illustrera enkätens flödesschema för en enkel överblick innan jag redogör för enkätens design.

Figur 2. Flödesschema.

Datan samlades in genom ett survey-experiment. Enkäten är helt lika för alla deltagare förutom delen där deltagare slumpmässigt hamnar i någon av tre behandlingsgrupperna eller kontrollgruppen (beskrivs vidare i rubrik 3.3. Operationaliseringar). Enkäten bestod av fyra block där det tredje blocket utgjorde studiens behandling. Först fick deltagarna ta del av studiens syfte samt lämna ett informerat samtycke för att sedan få en introduktion till undersökningen, på följande vis:

“Sverige skärpte 2023 svensk terrorlagstiftning och deltagande i terroristorganisationer kriminaliserades. I samband med införandet lyftes flera argument. Du kommer nu få ta del av några av argumenten och svara på tillhörande frågor”.

Sedan följde behandlingen som var uppdelad i tre etapper, där deltagaren först fick ta del av en text och svara på tillhörande fråga, tre gånger. De tre frågorna som ställs under behandlingen avser fånga upp den beroende variabeln som jag ämnar skapa ett index utav. Deltagarna får alltså behandlingen och svarar på frågorna i etapper vilket kan tänkas påverka resultatet på flera sätt. För det första innebär denna typ av design att deltagarna inte enbart kommer behandlas med en frame, utan de blir istället behandlade tre gånger. Detta skulle

kunna leda till att respondenterna är som mest påverkade av en frame under den sista etappen (fråga tre), men det är inget jag undersöker i denna uppsats.

För det andra avser jag med denna design göra enkäten mer lättläslig för deltagarna. Genom att presentera korta stycken med tillhörande fråga, istället för en lång text förväntar jag mig bättre fokus hos deltagarna. Kane (2024) betonar vikten av respondenters uppmärksamhet för att undvika ett felaktigt nollresultat, som beror på att deltagarna inte ägnat texten tillräckligt med uppmärksamhet. Genom att dela upp behandlingen i etapper hoppas jag öka deltagarnas fokus och få starkare effekt av dem oberoende variablerna. En sista fördel med valet av design är att jag vid ett eventuellt nollresultat hoppas kunna se en starkare effekt av behandlingen på den sista frågan. Vanligtvis består experiment oftast av behandling och sedan frågor, vilket gör att detta experiment skiljer sig från det traditionella upplägget med behandlingens tre etapper.

Slutligen presenterades fyra avslutande frågor gällande ålder, kön, utbildning och var de befinner sig på den politiska skalan. Dessa frågor används bland annat för att kontrollera urvalets randomisering då tidigare forskning visat att variabler som kön och politisk tillhörighet påverkar hur man ställer sig i frågor gällande säkerhetsåtgärder (Davis & Silver, 2004; Stevens m.fl., 2020).

En manipulationskontroll avser att undersöka ifall respondenterna tagit del av behandlingen eller inte. Detta görs vanligtvis i slutet av undersökningen genom att fråga respondenterna efter specifika detaljer i behandlingen som enbart de som tagit del av behandlingen korrekt minns (Kane, 2024). Jag väljer dock att enbart kontrollera manipulationen vid ett eventuellt nollresultat eftersom jag utgår från att respondenterna tagit del av behandlingen om hypoteserna får stöd. Detta beslut tas eftersom jag inte vill att enkäten, som redan bestått av mycket information, ska bli ännu längre. Istället kommer manipulationen, vid ett nollresultat, kontrolleras genom att mäta respondenternas svarstid. De som besvarat enkäten under två minuter kommer räknas som icke manipulerade, för att undersöka ifall resultatet förändras när dessa inte ingår i analysen.

3.3. Operationalisering

3.3.1. Beroende variabel

Den beroende variabeln *åsikt gällande terroristlagstiftning* kommer mätas genom ett åsiktsindex. Indexkonstruktionen skapas genom att bryta ned det teoretiska begreppet (åsikt

gällande terroristlagstiftning) till flertalet empiriska indikatorer som operationaliseras med hjälp av lagstiftning och tidigare forskning (Esaiasson m.fl., 2017:397).

Svensk terroristlagstiftning består av elva paragrafer som reglerar all typ av brottslighet kopplat till terrorism och annan allvarlig brottslighet (SFS 2022:666). I paragraf 4 a§ regleras brottet “*deltagande i en terroristorganisation*”, vilket är en ny paragraf i lagen då regeringen ansåg att terroristlagen behövde skärpas (SFS 2023:227). Det finns ingen paragraf i terroristlagen som reglerar övervakning. Dock finns det en lag gällande signalspaning som ger staten ökade möjligheter till elektronisk övervakning av individer. Signalspaning får enbart bedrivas under specifika fall, däribland terrorism (SFS 2008:717). Vilket gör att även denna lag är relevant när vi pratar om terroristlagstiftning. Tidigare forskning har även studerat säkerhetsattityder genom att bland annat kontrollera åsikter till ökad övervakning (Agerberg & Sohlberg, 2021).

Indexet kommer bestå av tre frågor som syftar till att beskriva åsikter gällande terroristlagstiftning, och operationaliseras genom att fråga om åsikter gällande: *skärpta åtgärder, deltagande i terroristorganisationer och statlig övervakning*. Indikatorerna baseras på den teoretiska definitionen och tidigare forskning. Genom att skapa ett åsiktsindex ökar i allmänhet reliabiliteten. Dessutom är det lättare att få en översikt av resultaten om variablerna läggs samman snarare än att analysera dem var för sig. (Esaiasson m.fl., 2017:398).

Slutligen operationaliseras den beroende variabeln genom svarsalternativen i min enkät, vilket är en likertskala från 1-7. Då jag har farhågor att respondenterna till viss del kan vara, likt Kane (2024) beskriver, “pre treated” genom en säkerhetsiserad samhällsdebatt, finns det risk för en takeffekt. För att försöka undvika en eventuell takeffekt kommer likertskalan sträcka sig från 1- extremt emot, till 7- extremt för. Många svarsalternativ samt att ändpunkterna benämns som “extremt” är ett försök att undvika eventuella takeffekter. Skalan 1-7 väljs på basis av tidigare framing forskning som använt sig av samma skala (Chong & Druckman, 2007b).

3.3.2. Oberoende variabler

Experimentet består av fyra grupper som avser mäta dem oberoende variablerna (*säkerhetsframe och fri-och rättighetsframe*) som även är studiens två centrala faktorer (säkerhet och frihet). För säkerhetsfaktorn kan man antingen få den eller inte och detsamma gäller för frihetsfaktorn vilket resulterar i fyra behandlingskombinationer där en grupp inte får någon faktor och är således en kontrollgrupp.

Vid operationaliseringen av min behandling är det av yttersta vikt att manipulationen inte är övertalning utan den behöver vara framing för att kunna besvara forskningsfrågan. Skillnaden mellan övertalning och framing är att ny information framkommer vid övertalning, medan framing betonar delar av argument som redan finns (Druckman, 2010). Argumenten i enkäten bygger därför på argument och kunskaper som redan aktualiserats i samhällsdebatten. Effekten av behandlingen hade eventuellt blivit starkare ifall ny information för respondenterna framkom. Men då forskningsfrågan vill besvara hur framing påverkar åsikter, kommer argumenten i enkäten för de allra flesta inte vara ny information.

3.3.2.1. Säkerhetsframe, faktor 1- säkerhet

Den första behandlingen avser, genom tre etapper, mäta den oberoende variabeln *säkerhetsframe* påverkan på den beroende variabeln (*åsikt gällande terroristlagstiftning*). I den första etappen kommer den oberoende variabeln operationaliseras genom att presentera ett säkerhetshot och en lösning på hotet. Detta görs på basis av tidigare forskning som kartlagt hur säkerhetsframes presenteras av politiker (Demirsu, 2017). Läsaren kommer få ta del av information gällande den höjda terrorhotnivån mot Sverige (Regeringskansliet, 2023) och lösningen kommer presenteras som skärpta säkerhetsåtgärder.

I den andra etappen kommer liknande upplägg användas genom att presentera ett säkerhetshot och en lösning på hotet. Läsaren kommer ta del av information gällande svenskar som rest utomlands för att delta i IS och al-Qaida- relaterade grupperingar (Norstedt Juridik, 2020). Lösningen på säkerhetshotet kommer presenteras som den nya lagen om deltagande i terroristorganisation. Den tredje och sista etappen kommer presentera säkerhetshotet genom att återigen betona den ökade terrorhotnivån mot landet (Regeringskansliet, 2023). Lösningen för att förebygga och motverka terrorism presenteras som ökad statlig övervakning.

3.3.2.2. Fri-och rättighetsframe, faktor 2- frihet

Den andra behandlingen avser, genom tre etapper, mäta den oberoende variabeln *fri-och rättighetsframe* påverkan på den beroende variabeln (*åsikt gällande terroristlagstiftning*). Operationaliseringen av denna oberoende variabel kommer likt tidigare behandlingsgrupp bygga på ett problem samt en lösning på problemet. Skillnaden kommer vara att problemet istället presenteras som ett hot mot grundläggande demokratiska fri-och rättigheter. I den första etappen kommer deltagarna presenteras för problematik kopplat till grundlagen som skärpningen av terroristlagstiftningen innebär. Lösningen presenteras genom att belysa att det redan finns starka åtgärder för att bekämpa och motverka terrorism (Lagrådet, 2023).

I den andra etappen kommer läsaren presenteras för att lagen om deltagande i terroristorganisation inte är tillräckligt väl utformad och därmed ett hot mot yttrande- och tryckfriheten. Lagrådet belyser att 'wallraffande' i den nya lagen kan klassas som deltagande i terroristorganisation (Lagrådet, 2023). Detta kommer i enkäten exemplifieras genom att beskriva hur de svenska journalisterna Martin Schibbye och Joan Persson dömdes till 11 års fängelse i Etiopien för bland annat främjande av terrorism (Norstedt Juridik, 2020). Lösningen på hotet mot dessa rättigheter presenteras som att lagen måste ses över.

Den tredje och sista etappen gällande statlig övervakning, presenterar ett avskräckande exempel på när statlig övervakning anses gått för långt. Detta görs genom att förenklat beskriva visselblåsaren Edward Snowdens avslöjande om hur amerikansk underrättelsetjänst inte respekterade medborgares personliga integritet och privatliv (SVD, 2014). Lösningen som presenteras mot detta är att staten ej ska få inkräkta i individers personliga integritet.

3.3.2.3. Säkerhetsframe och fri-och rättighetsframe, exponering för båda faktorerna.

Den tredje behandlingen avser, genom tre etapper, mäta hur dem två oberoende variablerna *säkerhetsframe* och *fri-och rättighetsframe* tillsammans påverkar värdet på den beroende variabeln (*åsikt gällande terroristlagstiftning*). Denna behandlingsgrupp bygger på dem båda, redan operationaliserade, oberoende variablerna. Dock kommer behandlingen av säkerhetsframe och fri-och rättighetsramen, var för sig, kortas ned för att inte bli dubbelt så lång mot dem andra grupperna. Detta görs av två anledningar, den första för att försöka hålla svarstiden och därmed tiden som deltagarna befinner sig i experimentet så likvärdigt som möjligt i alla tre behandlingsgrupper. För det andra vill jag att deltagarna, genom en kortare text, ska vara mer uppmärksamma och fokuserade på vad de läser och därmed minska risken för en falsk nollhypotes (Kane, 2024).

3.3.2.4. Kontrollgrupp, ingen exponering för studiens faktorer

Kontrollgruppen kommer utan behandling svara på de tre frågor (*skärpta åtgärder, deltagande i terrororganisationer och statlig övervakning*) som avser mäta den beroende variabeln. I början av enkäten kommer kontrollgruppen ta del av liknande introduktion som experimentgrupperna, dock kommer informationen gällande att deltagarna kommer få ta del av argument kopplade till lagen tas bort. Detta görs för att det inte ska upplevas konstigt för läsarna, när de sedan inte får ta del av några argument. Istället får de följande introduktion:

“Sverige skärpte 2023 svensk terrorlagstiftning och deltagande i terroristorganisationer kriminaliserades. I samband med införandet lyftes flera argument för och emot. Du kommer nu få svara på några frågor om dina åsikter till lagen.”

I vissa fall rekommenderas det att även kontrollgruppen får en “verkningslös” behandling, för att de ska befinna sig i experimentet likvärdigt i tid med dem som blir behandlade (Esaiasson m.fl., 2017:342). Detta väljs dock bort i denna undersökning. Att ge kontrollgruppen en frame som inte kan tänkas påverka deltagarnas åsikter anses för riskabelt, och alternativet att inte ge dem någon behandling alls är därför bättre.

3.4. Randomisering och urval

För att kunna utläsa trovärdiga effekter mellan behandlingsgrupperna krävs en slumpmässig tilldelning till de olika grupperna. Utan randomisering saknas intern validitet (Esaiasson m.fl., 2017:348). Tilldelningen till de olika behandlingsgrupperna och kontrollgruppen kommer göras av en slumpgenerator i Qualtrics. För att kontrollera att randomiseringen fungerat kommer medelvärdet på följande variabler: ålder, kön, utbildning och position på den politiska skalan analyseras mellan samtliga grupper. Dessa variabler beskrivs som vanliga variabler att kontrollera bakgrundsfaktorer med. Men även tidigare forskning har belyst att kön och den politiska skalan kan påverka resultatet och bör därför kontrolleras (Davis & Silver, 2004; Esaiasson m.fl., 2017:343-344; Stevens m.fl., 2020). Vid en lyckad slumpmässig tilldelning bör medelvärdet av faktorerna vara likvärdiga i alla fyra grupper och därmed den interna validiteten hög.

Studiens forskningsfråga undersöker svensk terroristlagstiftning och rekryteringen vänder sig därför gentemot svenska medborgare med rösträtt. Idealet är att urvalet ska vara slumpmässigt för att den externa validiteten ska vara hög och därmed generaliserbar (Esaiasson m.fl., 2017:346). Rekrytering av deltagare kommer ske via mina egna sociala medier och på olika universitet i Göteborg. Urvalet är därmed inte slumpmässigt vilket lägger extra stort fokus på studiens interna validitet och randomisering.

3.4.1. Distribution

Spridningen av enkäten genom mina egna sociala medier kan tänkas påverka urvalet på flera sätt. Att respondenterna är mina “vänner” på sociala medier innebär att jag har träffat flertalet av dem i liknande sammanhang och miljöer. Då flera av respondenterna har mötts i liknande sociala sammanhang kan resultatet påverkas på grund av respondenternas sociala habitus (Engdahl & Larsson, 2011:246). För att minska risken för detta kommer jag sprida enkäten i externa grupper, oberoende av mina egna sociala medier. Jag kommer även förlita mig på att den så kallade snöbollseffekten sprider enkäten vidare.

De universitetslokaler som främst kommer användas för rekrytering är på Chalmers campus och på humanistiska fakulteten vid Göteborgs Universitet. Men det kommer även ske på

utbildningsvetenskapliga fakulteten och campus Haga vid behov. Campus Haga väljs i sista hand eftersom jag utgår från att många där läser statsvetenskap och kan tänkas ha starka attityder gällande politiska fenomen. Detta görs eftersom tidigare forskning belyst att effekten av frames sjunker när mottagaren har tidigare starka attityder gällande fenomenet (Chong & Druckman, 2013). För att undvika ett nollresultat och att behandlingen inte ska ge effekt undviks därför statsvetenskapliga institutionen i första hand.

3.4.2. Möjliga implikationer

Syftet med en pilotstudie är att testa hur en enkät och dess frågor uppfattas innan den riktiga undersökningen börjar. Detta för att upptäcka och korrigera eventuella otydligheter (Esaiasson m.fl., 2017:252). I denna uppsats hade en pilotstudie kunnat genomföras för att undersöka hur väl enkäten sprider sig samt hur frågorna upplevs och tolkas. Jag väljer dock bort pilotstudie med syftet att undersöka hur enkäten sprids, då jag oavsett resultat kommer behöva använda mina sociala medier för att rekrytera deltagare. Ytterligare en anledning till att jag väljer bort en pilotstudie är uppsatsens tidsram på 10 veckor. För att kontrollera hur frågorna upplevs och tolkas, genomförs dock ett inofficiellt test av enkäten på nio stycken personer. Efter testet togs det hänsyn till några synpunkter gällande formulering av andra etappen i experimentgrupp ett (fri-och rättighetsframe).

Ett annat problem som kan tänkas uppstå under studien är att tidigare värderingar gällande säkerhet kontra fri-och rättigheter har så pass stor påverkan att behandlingen inte får någon effekt, vilket tidigare forskning belyst (Chong & Druckman, 2007b). Ytterligare en faktor att ta hänsyn till är att säkerhetseringen av säkerhetspolicys kan ha nått en takeffekt och att respondenterna redan är behandlade av säkerhetsframes (Kane, 2024), vilket kan påverka hypotes två.

3.5. Etiska överväganden

Vid experimentella studier är idealet att respondenterna inte får veta att det är ett experiment de deltar i, då det kan påverka deras svar. Istället kommer respondenterna enbart få veta att de deltar i en studie med syftet att undersöka individers åsikter gällande svensk terroristlagstiftning. Deltagarna kommer sedan informeras om att det är frivilligt att delta och att de när som helst kan avbryta studien. Även information om respondenternas anonymitet kommer presenteras, innan de slutligen får lämna ett informerat samtycke för att kunna delta (Esaiasson m.fl., 2017:349). För att kunna lämna ett samtycke behöver respondenterna vara minst 18 år, vilket även presenteras innan de får godkänna medverkandet.

Då experimentets syfte är att undersöka hur framing påverkar människors åsikter, kan behandlingen tänkas påverka individerna i olika riktningar. För att inte sprida falsk information som kan tänkas påverka människor, kommer argumenten (framesen) i de olika behandlingsgrupperna bestå av redan befintlig information. Informationen kommer från Lagrådets yttrande, nyhetsartiklar och regeringskansliet (Lagrådet, 2023; Norstedst Juridik, 2020; Regeringskansliet, 2023; SVD, 2014). Det kommer alltså inte framkomma påhittade argument/frames om säkerhet och fri-och rättigheter gällande terroristlagstiftningen.

Efter deltagarnas medverkan kommer de få en presentation av hela studiens syfte samt uppsatsens experimentella design. Jag kommer även länka källor till de argument/frames som presenterats i enkäten. Detta för att deltagarna om de vill, själva ska kunna läsa fler argument/frames än dem som de blivit behandlade med i undersökningen. Jag kommer även hänvisa frågor till min mail, ifall sådana skulle uppkomma under eller efter studiens gång.

4. Datamaterial

Studiens insamlade data resulterade i 423 respondenter, vilket uppnådde uppsatsens mål på 400 respondenter. Insamlingen av data pågick mellan 26/11-2024 – 9/12-2024 och totalt deltog 255 kvinnor, 164 män och fyra personer som uppgav annat/vill inte uppgå ($M=1.41$, $sd=0.51$). Respondenterna var mellan 18 till 65+ år gamla och på en fyrgradig skala (1=18-34, 2=35-49, 3=50-64, 4=65-) är medelåldern 1.55 ($sd=0.96$). Medelvärdet för respondenternas utbildningsnivå (skala 1-3, *se appendix 8.3. Enkäten*) är 2.47 ($sd=0.53$) och medelvärdet gällande vart deltagarna befinner sig på den politiska skalan (skalan 1-5, *se appendix 8.3. Enkäten*) är 2.47 ($sd=1.30$). Av de 423 som svarade slumpades 87 personer till behandlingsgrupp ett (frihetsframe), 122 till grupp två (säkerhetsframe), 104 till grupp tre (dubbelframe) och 110 till grupp fyra (kontrollgrupp). De fyra grupperna är därmed inte lika stora utan det skiljer 35 personer mellan den största gruppen (säkerhetsframe) och den minsta gruppen (frihetsframe).

4.1 Validitet

4.1.1. Intern validitet

Experimentets interna validitet bygger på att randomiseringen fungerade. Jag har ingen anledning att tro att den inte fungerade i detta fall, men för att empiriskt undersöka att den fungerade har jag genomfört en randomiseringskontroll som utgår från *kön, ålder, utbildning* och *politiska skalan*. Om randomiseringen fungerat ska det inte finnas skillnader baserat på dessa faktorer- i de fyra experimentgrupperna. Randomiseringskontrollen visar också att det

inte finns några statistiskt signifikanta skillnader mellan grupperna (se appendix, tabell 2), vilket indikerar att randomiseringen fungerat (Esaiasson m.fl., 2017:343-344).

4.1.2. Generaliserbarhet och extern validitet

Majoriteten av rekryteringen har genomförts på sociala medier, där enkäten delats genom privata kanaler och i externa grupper oberoende av mig. 320 individer rekryterades online och resterande 103 svar samlades in på Chalmers och Göteborgs Universitet. Genom att ha rekryterat deltagare på campus består en betydande del av respondenterna av studenter, vilket även påverkar den genomsnittliga åldern. Vidare är kvinnor överrepresenterade i den insamlade datan. 60% av respondenterna är kvinnor, 39% män och 1% uppgav annat/vill inte uppge, vilket innebär att urvalet inte är generaliserbart till svenska befolkningen (SCB, u.å.).

Den externa validiteten bygger på att experimentets manipulation har verkat så som avsett. Det finns kritik mot metoden som menar att experiment enbart studerar konstlade situationer som inte speglar hur verkligheten ser ut och att manipulationen därmed inte fungerar som orsaksfaktor till resultatet, vilket även kan vara fallet i denna studie (Esaiasson m.fl., 2017:354). Jag har dock vid operationaliseringen av behandlingen (*se rubrik 3.3. Operationaliseringar*) försökt manipulera centrala delar av det som är teoretiskt relevant. Exempelvis har jag utformat min manipulation (framing) genom tidigare forskning som kartlagt hur säkerhetsframing presenteras av politiska aktörer (Demirsu, 2017). Detta för att min manipulation ska vara så lik verkligheten som möjligt. Jag har dock en medvetenhet av studiens brister och att det är svårt att likställa min behandling helt med verkligheten. Att det är jag, som student, som exponerar deltagarna för framing kan exempelvis påverka i vilken grad respondenterna tar till sig informationen. Jag antar att manipulationen (framingen) inte har lika stor slagkraft när jag ger den jämfört med en politisk ledare/aktör eller media.

Ett problem som Esaiasson m.fl. (2017:354) lyfter med den experimentella metoden är att respondenterna enbart exponeras med information från en sida av en politisk konflikt och att detta leder till en alldeles för förenklad bild av samhället. Dock är syftet med denna studie att undersöka just detta, hur exponering av ensidig framing påverkar åsikter. Vidare bidrar denna studie till en förståelse för hur åsikter förändras när man även får båda sidorna av ett fenomen genom behandlingsgrupp tre, som även exponeras av en motframe. Jag anser att behandlingsgrupp nummer tre, som får en dubbelframe av terroristlagstiftningen, på ett trovärdigare sätt kan likställas med hur opinionen fungerar i verkligheten.

Trots att urvalet kan påverka den externa validiteten är studiens kvalitet fortsatt hög eftersom rekryteringsprocessen inte har en betydande roll för att kunna förklara orsak och verkan

(Esaiasson m.fl., 2017:346). Då randomiseringen fungerat ska fördelningen av kön, ålder, utbildning och politisk tillhörighet vara likvärdig mellan grupperna.

4.1.3. Indexkonstruktion

Den beroende variabelns reliabilitet testas genom att mäta Cronbachs alfa, då variabeln operationaliserats till ett åsiktsindex med tre frågor. Testet avser mäta korrelationen mellan frågorna på en skala mellan 0-1. Ju högre alfa-värde desto mer korrelerar frågorna i indexet med varandra. Det totala alfa-värdet anses reliabelt från 0.7 vilket innebär att indexkonstruktionen och dess faktorer mäter samma underliggande mekanismer (Esaiasson m.fl., 2017:399), det vill säga åsikter gällande terroristlagstiftning.

Åsiktsindexets faktorer är *skärpta åtgärder*, *deltagande i terroristorganisation* och *statlig övervakning* och totalt uppnår indexet ett alfa-värde på 0.75 vilket indikerar att skalan i helhet fungerar. Med det menar jag att indexet mäter det som avses. Dock är ett alfa-värde på 0.75 relativt lågt, men ändå godkänt enligt Cronbachs alfa (Esaiasson m.fl., 2017:399).

Tabell 3: Korrelationstabell över åsiktsindexets faktorer

	Skärpta åtgärder	Deltagande i terroristorganisation	Statlig övervakning
Skärpta åtgärder	1.00		
Deltagande i terroristorganisation	0.56	1.00	
Statlig övervakning	0.56	0.39	1.00

Kommentar: Korrelationen mäts genom Pearsons r, med skalan -1.0-1.0, ju närmare -1 och 1 ju starkare korrelation.

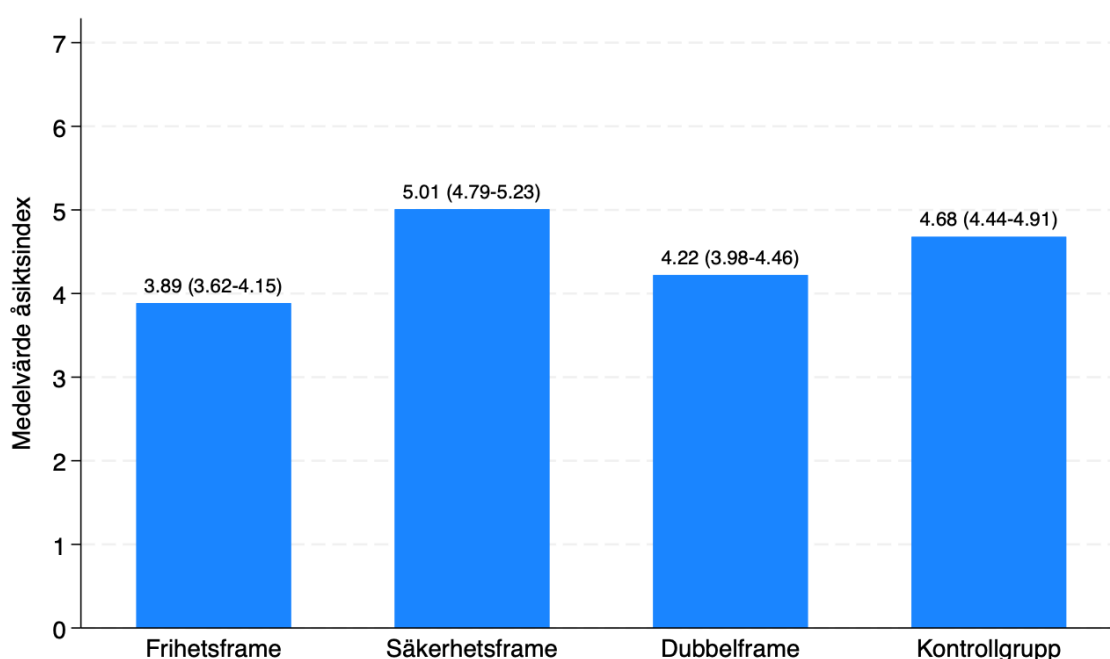
Tabell 3 visar hur stark korrelationen av åsiktsindexets faktorer är, där 1.0 innebär att sambandet av korrelationen är fullständigt positivt. Korrelationen berättar hur stark respondenternas samvariation på indexets faktorer är, där ett högt r-värde indikerar stark samvariation (Esaiasson m.fl., 2017:378-379). Faktorerna *skärpta åtgärder* och *deltagande i terroristorganisation* har en positiv korrelation ($r=0.56$) vilket indikerar att det finns en måttlig korrelation mellan variablerna. *Skärpta åtgärder* och *statlig övervakning* har liknande korrelation ($r=0.56$) medan *deltagande i terroristorganisation* och *statlig övervakning* har $r=0.39$, vilket är lågt.

5. Resultat

I kapitlet nedan redogörs resultat för uppsatsens tre hypoteser genom att först ge en översiktlig bild av gruppernas medelvärde genom figur 3. Sedan genomförs två regressionsanalyser för att undersöka ifall studiens hypoteser får stöd. För att hypoteserna ska få stöd ska de uppnå gränsen för statistisk signifikans vilket innebär ett p-värde lägre än 0.05. Analysen avser undersöka hur stödet för svensk terroristlagstiftning sjunker alternativt stiger baserat på vilken frame som respondenterna blivit exponerade för.

5.1. Medelvärde för varje grupp

Figur 3: Stapeldiagram av medelvärdet på studiens beroende variabel (åsiktsindex) mellan de fyra grupperna. Konfidensintervall (95%) visas i parantes.

Kommentar: X-axeln visar studiens fyra grupper. Y-axeln visar medelvärdet av den beroende variabeln, åsikter gällande terroristlagstiftning med skalan 1-7.

Figur 3 visar att gruppernas medelvärden skiljer sig från varandra. Gruppen frihetsframe har ett medelvärde på 3.89, vilket är det lägsta medelvärdet av grupperna. Detta går i linje med hypotes 1, att stödet för terroristlagen ska sjunka vid en sådan frame. Säkerhetsframe har det högsta medelvärdet, 5.01, och ökar som förväntat stödet för lagen. Dubbelframe har ett medelvärde på 4.22 och stödet för lagen är således högre jämfört med en frihetsframe men lägre jämfört med en säkerhetsframe. Kontrollgruppens medelvärde är 4.68 vilket är näst högst av de fyra grupperna. Att kontrollgruppen skulle ha ett högt medelvärde var vad jag

förväntade mig, med tanke på hur den samhällseliga debatten sett ut. Att dubbelframe skulle få ett lägre stöd än kontrollgruppen var även det vad jag förväntade mig (hypotes 3).

5.1. Regressionsanalys av hypotes ett och hypotes två

För att hypotes 1 (H1), *En fri- och rättighetsframe kommer att leda till en mer negativ inställning till svensk terroristlagstiftning*, ska bekräftas behöver värdet av den beroende variabeln (åsikt gällande terroristlagstiftning) vara lägre, i jämförelse med de som inte fått en frihetsframe.

För hypotes 2 (H2), *En säkerhetsframe kommer att leda till en mer positiv inställning till svensk terroristlagstiftning*, behöver värdet av den beroende variabeln (åsikt gällande terroristlagstiftning) istället vara högre jämfört med de som inte fått säkerhetsframe.

Tabell 4. Regressionsanalys, åsiktsindexet gällande terroristlagstiftning (beroende variabel) med skalan 1-7, där 1 är extremt emot och 7 är extremt för. Standardfel visas inom parentes.

	<i>Åsiktsindex gällande terroristlagstiftning</i>
Säkerhetsframe	0.332** (0.12)
Frihetsframe	-0.790*** (0.13)
Konstant	4.677*** (0.10)
<i>N</i>	423
<i>R</i> ²	0.104

*Kommentar: *p < 0.05, **p < 0.01, ***p < 0.001. Konstanten indikerar värdet på den beroende variabeln (åsiktsindex) vid noll behandling det vill säga kontrollgruppen. R² har ett värde på 0.104 vilket indikerar att behandlingen förklarar 10% av förändringen gällande åsikter till terroristlagstiftningen (beroende variabeln).*

5.1.1. Hypotes 1.

Gruppen som exponerats för en frihetsframe har som tidigare nämnts ett medelvärde på 3.89 och regressionsanalysen (tabell 4) visar att det finns ett negativt samband mellan exponering av frihetsframes och den beroende variabeln (åsikt gällande terroristlagstiftning) då β -koefficienten har ett värde på -0.79. Det innebär att för de personer som exponerades med en frihetsframe sjönk stödet för lagen med 0.79 enheter, jämfört med de som inte blev exponerade av en frihetsframe. Den oberoende variabeln, frihetsframe, har ett p-värde under

0.001 vilket innebär att resultatet med hög sannolikhet inte uppnåtts av slumpen. Gränsen för statistisk signifikans går, som tidigare nämnt, vid $p < 0.05$ vilket innebär att resultatet är statistiskt signifikant och H1 får stöd.

5.1.2. Hypotes 2.

Medelvärden i gruppen som exponerats med säkerhetsframe är 5.01 och regressionen (tabell 4) visar att det finns ett positivt samband mellan effekten av säkerhetsframes och den beroende variabeln (åsikt gällande terroristlagstiftning). β -koefficienten har ett värde på 0.33 vilket indikerar att stödet för terroristlagstiftningen ökar med 0.33 enheter vid exponering av en säkerhetsframe. Gruppen med säkerhetsframe har ett p-värde på 0.007 och är därmed statistiskt signifikant. Det är alltså mindre än 0.7% chans att resultatet funnits av en slump och även H2 får stöd.

5.2. Hypotes 3

För att hypotes 3 (H3), *En säkerhetsframe tillsammans med en fri-och rättighetsframe leder till en mer negativ inställning till svensk terroristlagstiftning jämfört med kontrollgruppen*, ska bekräftas ska värdet av den beroende variabeln (åsikt gällande terroristlagstiftning) jämfört med kontrollgruppen, vara lägre. Detta prövas åter genom en regressionsanalys där värdet av åsiktsindexet i experimentgrupp tre (dubbelframe) jämförs mot kontrollgruppens. Det är alltså ingen interaktionsaffekt som avses mätas utan enbart en jämförelse av gruppernas medelvärden. I denna analys utesluter jag grupperna som fått en renodlad frame i någon enskild riktning, vilket gör att urvalet enbart innehåller individer som hamnade i den renodlade kontrollgruppen och gruppen som fick en dubbelframe.

Tabell 5: Regressionsanalys H3, effekten av motframing (dubbelframe) på den beroende variabeln, *åsikter gällande terroristlagstiftning*. Standardfel visas inom parantes.

		<i>Åsiktsindex gällande terroristlagstiftning</i>
Dubbelframe		-0.458** (0.17)
Konstant		4.679*** (0.10)
N		214
	R^2	0.104

*Kommentar: *p <0.05, **p <0.01, ***p <0.001. Konstanten indikerar värdet på den beroende variabeln (åsiktsindex) vid noll behandling det vill säga kontrollgruppen. R² har ett värde på 0.104 vilket indikerar att behandlingen förklarar 10% av förändringen gällande åsikter till terroristlagstiftningen (beroende variabeln).*

Regressionen (tabell 5) visar att det finns ett negativt samband mellan experimentgrupp 3 (dubbelframe) och åsikter gällande terroristlagstiftning (beroende variabel). β -koefficienten har ett värde på -0.458 vilket innebär att motframing sänker stödet för lagen med 0.458 enheter jämfört med kontrollgruppen. P-värdet för regressionen är 0.008 och innebär att det är 0.8% chans att resultatet beror på slumpen. Även H3 får därmed stöd då p-värdet visar på statistisk signifikans.

Eftersom alla tre hypoteser får stöd utförs ingen manipulationskontroll, jag utgår istället från att manipulationen har verkat som tänkt med tanke på resultatet och att hypoteserna får stöd.

6. Diskussion och slutsats

Denna uppsats har genom en experimentell metod haft ambitionen att bidra med kausal kunskap gällande hur betoningen av demokratiska aspekter kontra säkerhetsaspekter, påverkar ställningstaganden för säkerhetsåtgärder. Studien har även ämnat att pröva etablerade teorier om framing på ett nytt fall, Sverige, som tidigare inte studerats genom både ensidig-framing och motframing.

Resultatet visar att studiens tre hypoteser får stöd, då det visar att betoningen av antingen fri- och rättigheter, säkerhet eller motframing har en signifikant betydelse för människors åsikter gällande svensk terroristlagstiftning. När det kommer till stödet för hypotes 1, *En fri- och rättighetsframe kommer att leda till en mer negativ inställning till svensk terroristlagstiftning*, går resultatet i linje med tidigare forskning gällande stödet för säkerhetsåtgärder när det inte finns hot från terrorism (Davis & Silver, 2004). På samma sätt är stödet för hypotes 2, *En säkerhetsframe kommer att leda till en mer positiv inställning till svensk terroristlagstiftning*, i linje med resultat från tidigare forskning gällande vad som händer med inställning till säkerhetsåtgärder vid ökat terrorhot (Smith m.fl., 2019; Woods, 2011). Stödet för de två första hypoteserna går även i linje med tidigare forskning som undersökt hur betoningen av fri-och rättigheter kontra allmän ordning och säkerhet förändrar åsikter och attityder (Chong & Druckman, 2007b; Nelson, 1997).

Gällande hypotes 3, *En säkerhetsframe tillsammans med en fri-och rättighetsframe leder till en mer negativ inställning till svensk terroristlagstiftning jämfört med kontrollgruppen*, kan den tidigare teoretiska bakgrunden anses något diffus i förhållande till hypotesen. Chong och

Druckman (2010;2013) har till skillnad från denna studie undersökt effekten av motframing kopplat till valkampanjer och argumenterar för att människors åsikter gentemot politiska fenomen neutraliseras när argument från både regering och oppositionen ges. H3 bygger i denna studie istället på att oppositionen (frihetsframe) i förhållande till inramningen av säkerhet inte varit lika framträdande i samhälles debatten, och att effekten av denna motframe (frihetsframe) därmed blir starkare. Detta kan baserat på tidigare forskning dock anses en aning ovisst. Resultatet av denna studie bekräftar dock stöd för detta resonemang då stödet för terroristlagen blev lägre vid en motframe (frihetsframe), jämfört med kontrollgruppen. Med resultatet i beaktning är det därför av intresse att vidare undersöka effekten av motframing i ett politiskt landskap där oppositionen inte är tydlig, med tanke på det rådande kunskapsläget. Trots att den externa validiteten och generaliserbarheten av denna studie inte är den starkaste argumenterar jag för att den interna validiteten är så pass hög att det funna sambandet gör fenomenet värt att undersöka vidare för att få en förståelse för eventuella konsekvenser av ensidiga politiska budskap.

Experimentgrupp ett och tre (frihetsfaktor) bygger på Lagrådets yttrande (Lagrådet, 2023) och sänkte som tidigare nämnt signifikant stödet för svensk terroristlagstiftning. Detta öppnar upp för ett resonemang angående Lagrådets synlighet i debatter gällande säkerhetsåtgärder. Lagrådets roll att premiera grundlagen kan utifrån perspektiv gällande demokratiska aspekter anses extra viktigt vid säkerhetsfrågor eftersom oppositionen (frihet) tenderar att bli lägre vid ökad hotbild (Smith m.fl., 2019; Woods, 2011). Resultatet av denna studie indikerar att demokratiska aspekter inte varit lika framträdande i den svenska kontexten, vilket kan anses problematiskt utifrån statens uppgift att värna om både säkerhet och frihet.

Även fast resultatet av denna studie är intressant har denna uppsats brister som bland annat påverkar generaliserbarheten. Under uppsatsens gång har svagheter gällande den externa validiteten problematiserats, likaså urvalets representativitet till den svenska befolkningen samt hur min design inte mäter tidigare attityder. Ifall det är tidigare attityder till mina variabler som påverkar resultatet eller inte är således en svaghet med denna studie.

Ytterligare en brist att ha i beaktning vid tolkning av resultatet är att korrelationen för åsiktsindexets faktorer (beroende variabeln) bitvis är svagt, vilket påverkar om jag har lyckats mäta det som den beroende variabeln avser mäta. Dock är indexets totala Cronbachs alfa värde godkänt (0.75) vilket ändå tyder på att variabeln mäter det som avses. En aspekt som är av yttersta vikt för att ens kunna besvara forskningsfrågan är att jag manipulerat de oberoende variablerna så som tänkt, det vill säga att behandlingen är framing och inte övertalning.

Huruvida denna del av experimentet verkat som tänkt är svårt att avgöra utan en replikation av studien, vilket framtida forskning därmed bör undersöka.

Jag hade farhågor att säkerhets behandlingen inte skulle påverka individer och därmed öka stödet för lagstiftningen då samhället eventuellt redan blivit behandlade med säkerhetsframes och därmed uppnått en takeffekt. Risken att behandlingen inte skulle ge någon effekt på grund av tidigare starka attityder gällande fenomenet var även det en farhåga som tidigare forskning belyst minskar effekten av en frame (Chong & Druckman, 2013). Trots att jag som student bör ha lägre inflytande att kunna påverka människor genom framing jämfört med politiska aktörer, kontrollgruppens höga medelvärde ($M=4.68$) samt eventuella statsvetares politiska engagemang (starka åsikter sänker effekten av framing) får alla tre hypoteser stöd, vilket jag anser visar att framing påverkar människor i högsta grad.

Utifrån diskussionen ovan besvaras studiens forskningsfråga, *Hur påverkar framing av säkerhet kontra fri och rättigheter människors åsikter gällande svensk terroristlagstiftning?*, på följande sätt: Framing av säkerhet påverkar att människor blir signifikant mer positivt inställda till svensk terroristlagstiftning medan de som exponeras med en frihetsframe blir signifikant mer negativt inställda till lagen. Ifall en individ exponeras för en säkerhetsframe och dess motframe, frihetsframe, sjunker stödet för lagen gentemot stödet i kontrollgruppen. Denna studie visar att framing har effekt och kan påverka människors åsikt gällande svensk terroristlagstiftning.

Med avstamp i studiens resultat är det viktigt att belysa, påminna och bredda diskussionen gällande den demokratiska statens centrala uppgifter. Jag har under uppsatsens gång argumenterat för att den svenska debatten fyllts av säkerhetsargument, medan demokratiska fri-och rättigheter hamnat i skymundan. Jag anser även att resultatet av hypotes 1 och 3 till viss del bekräftar detta resonemang, genom att visa att påminnelsen gällande frihetsaspekter sänker stödet för terroristlagstiftningen. Resultatet av motframing visar även att diskussionen och kunskapen gällande gestaltningen av ensidiga politiska fenomen behöver breddas, särskilt när en av den demokratiska statens centrala uppgifter tenderar att glömmas bort. I en tid av global demokratisk tillbakagång, är det viktigt att belysa, påminna och bredda diskussionen om hur säkerhetsåtgärder motiveras och vilka friheter vi ger upp för att känna oss säkra, i synnerhet när det inte finns en tydligt framträdande opposition.

7. Referenser

- Agerberg, M., & Sohlberg, J. (2021). Personal Proximity and Reactions to Terrorism. *Comparative Political Studies*, 54(14), 2512–2545. <https://doi.org/10.1177/0010414021997162>
- Amnesty International. (2023, 3 maj). *Lagförslaget om deltagande i terroristorganisation är djupt problematiskt*. <https://www.amnesty.se/aktuellt/lagforslaget-om-deltagande-i-terroristorganisation-ar-djupt-problematiskt/>
- Baker, W. D., & Oneal, J. R. (2001). Patriotism or Opinion Leadership?: The Nature and Origins of the “Rally 'Round the Flag” Effect. *The Journal of Conflict Resolution*, 45(5), 661–687. <https://doi.org/10.1177/0022002701045005006>
- Buzan, B., Wæver, O., & Wilde, J. de. (1998). *Security : a new framework for analysis*. Lynne Rienner.
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2007a). Framing Theory. *Annual Review of Political Science*, 10(1), 103–126. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054>
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2007b). Framing Public Opinion in Competitive Democracies. *The American Political Science Review*, 101(4), 637–655. <https://doi.org/10.1017/S0003055407070554>
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2010). Dynamic Public Opinion: Communication Effects over Time. *The American Political Science Review*, 104(4), 663–680. <https://doi.org/10.1017/S0003055410000493>
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2013). Counterframing Effects. *The Journal of Politics*, 75(1), 1–16. <https://doi.org/10.1017/S0022381612000837>
- Dahl, R. A. (2005). What Political Institutions Does Large-Scale Democracy Require? *Political Science Quarterly*, 120(2), 187–197. <https://doi.org/10.1002/j.1538-165X.2005.tb00543.x>
- Dahlström, C. (2023). *Politik som organisation : förvaltningspolitikens grundproblem* (Sjunde upplagan). Studentlitteratur.
- Davis, D. W., & Silver, B. D. (2004). Civil Liberties vs. Security: Public Opinion in the Context of the Terrorist Attacks on America. *American Journal of Political Science*, 48(1), 28–46. <https://doi.org/10.1111/j.0092-5853.2004.00054.x>

Demirsu, I. (2017). Talking security and rights: The framing of counter-terrorism legislation in the UK. *Journal of Language and Politics*, 16(5), 658–682.

<https://doi.org/10.1075/jlp.15043.dem>

Druckman, J. N. (2010). What's it all about?: Framing in political science. I Keren, G. (Red.) *Perspectives on framing*. (s. 279-297). Psychology.

Ekman, J., Linde, J., Sedelius, T., & Uhlin, A. (2023). *Demokratiseringsprocesser : nya perspektiv och utmaningar* (Tredje upplagan). Studentlitteratur.

Engdahl, O., & Larsson, B. (2011). *Sociologiska perspektiv : grundläggande begrepp och teorier* (2., [uppdaterade] uppl.). Studentlitteratur.

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. E., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Femte upplagan). Wolters Kluwer.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. E., Wängnerud, L., & Sundell, A., (2024). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad* (sjätte upplagan). Wolters Kluwer.

Eskildsen, L. S., & Bjørnskov, C. (2022). Does Freedom of Expression Cause Less Terrorism? *Political Studies*, 70(1), 131–152. <https://doi.org/10.1177/0032321720950223>

Eyerman, J. (1998). Terrorism and democratic states: Soft targets or accessible systems. *International Interactions*, 24(2), 151–170. <https://doi.org/10.1080/03050629808434924>

Huddy, L., Feldman, S., Taber, C., & Lahav, G. (2005). Threat, anxiety, and support of antiterrorism policies. *American Journal of Political Science*, 49(3), 593–608.

Johansson, B., Strömbäck, J., Färm, K.-A., & Lundqvist, J. (Red.). (2023). *Valet 2022: Politiken, medierna och nyhetsagendan*. Stockholm: Institutet för mediestudier.

https://mediestudier.cdn.prismic.io/mediestudier/53a148e0-bb2e-4967-93d0-980436697c3e_VALET+2022+Politiken+Medierna+och+Nyhetsagendan_sammanslagen_webb.pdf

Kane, J. V. (2024). More than meets the ITT: A guide for anticipating and investigating nonsignificant results in survey experiments. *Journal of Experimental Political Science*, 1–16. <https://doi.org/10.1017/XPS.2024.1>

Kirk, R. E. (1968). *Experimental design : Procedures for the behavioral sciences*.

Lagrådet. (u.å.). Om Lagrådet. Hämtad 2024-12-30 från <https://www.lagradet.se/om-lagradet/>

Lagrådets yttrande. (2023, 1 mars). *En särskild straffbestämmelse för deltagande i en terroristorganisation*. <https://www.lagradet.se/wp-content/uploads/2023/03/En-sarskild-straffbestammelse-for-deltagande-i-en-terroristorganisation.pdf>

Li, Q. (2005). Does Democracy Promote or Reduce Transnational Terrorist Incidents? *The Journal of Conflict Resolution*, 49(2), 278–297. <https://doi.org/10.1177/0022002704272830>

Nelson, T. E., Clawson, R. A., & Oxley, Z. M. (1997). Media Framing of a Civil Liberties Conflict and Its Effect on Tolerance. *The American Political Science Review*, 91(3), 567–583. <https://doi.org/10.2307/2952075>

Norstedst Juridik. (2020, 9 mars). *Ny terrorlag både efterfrågad och kritiserad*. <https://www.nj.se/nyheter/ny-terrorlag-bade-efterfragad-och-kritiserad>

Regeringsformen 1974:152. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kungorelse-1974152-om-beslutad-ny-regeringsform_sfs-1974-152/

Regeringskansliet. (2023, 18 augusti). *Säkerhetspolisen har beslutat om höjd terrorhotnivå*. <https://www.regeringen.se/artiklar/2023/08/sakerhetspolisen-har-beslutat-om-hojd-terrorhotniva/>

Roberts, P., Sutch, P., & Sjösten, L. (2016). *Politiskt tänkande : en introduktion* (2. uppl.). Studentlitteratur.

SFS 2008:717. *Lag om signalspaning i underrättelseverksamhet*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2008717-om-signalspaning-i_sfs-2008-717/

SFS 2022:666. *Terroristbrottslag*. <https://lagen.nu/2022:666>

SFS 2023:227. *Lag om ändring i terroristbrottslagen (2022:666)*. <https://svenskfornfattningssamling.se/sites/default/files/sfs/2023-05/SFS2023-227.pdf>

Smith, B. K., Stohl, M., & al-Gharbi, M. (2019). Discourses on countering violent extremism: the strategic interplay between fear and security after 9/11. *Critical Studies on Terrorism*, 12(1), 151–168. <https://doi.org/10.1080/17539153.2018.1494793>

SOM-institutet. (2024). *Svenska trender 1986-2023*.

https://www.gu.se/sites/default/files/2024-04/Svenska%20trender%201986-2023_0.pdf

Statistiska Centralbyrån. (u.å.). *Sveriges befolkning*. Hämtad 2024-12-30 från

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/sveriges-befolkning/>

Stevens D, Bulmer S, Banducci S, Vaughan-Williams N. Male warriors and worried women? Understanding gender and perceptions of security threats. *European Journal of International Security*. 2021;6(1):44-65. doi:10.1017/eis.2020.14

SVD. (2014, 17 januari). *NSA skandalen på två minuter*. <https://www.svd.se/a/f3171834-b063-3ff9-84ee-d0919db343e0/nsa-skandalen-pa-tva-minuter>

Tidöavtalet. (2022). *Överenskommelse för Sverige*. Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna.

<https://via.tt.se/data/attachments/00551/04f31218-dccc-4e58-a129-09952cae07e7.pdf>

Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases. *Science (American Association for the Advancement of Science)*, 185(4157), 1124–1131.

<https://doi.org/10.1126/science.185.4157.1124>

Woods, J. (2011). The 9/11 effect: Toward a social science of the terrorist threat. *The Social Science Journal (Fort Collins)*, 48(1), 213–233. <https://doi.org/10.1016/j.soscij.2010.06.001>

Zaller, J., & Feldman, S. (1992). A Simple Theory of the Survey Response: Answering Questions versus Revealing Preferences. *American Journal of Political Science*, 36(3), 579–616. <https://doi.org/10.2307/2111583>

8. Appendix

8.1. Figurer och tabeller

Figur 1. Citering i svensk media av “demokratiska fri-och rättigheter”, “terrorhot” och “säkerhetshot”.

Kommentar: Figuren är en sammanställning av citeringar från mediearkivet mellan 1/1-04- 10/12-24.

Tabell 2. Randomiseringskontroll. Standardavvikelse visas inom parantes

Grupp	Utbildning	Politiska skalan	Ålder	Kön
1. Frihetsframe	2.39 (0.56)	2.55 (1.33)	1.59 (1.02)	1.43 (0.54)
2. Säkerhetsframe	2.45 (0.52)	2.66 (1.28)	1.54 (0.94)	1.36 (0.50)
3. Dubbelframe	2.53 (0.52)	2.75 (1.35)	1.54 (0.96)	1.42 (0.96)
4. Kontrollgrupp	2.5 (0.54)	2.59 (1.28)	1.55 (0.96)	1.43 (0.52)
Total	2.47 (0.53)	2.64 (1.30)	1.55 (0.96)	1.41 (0.51)

Kommentar: Utbildning går på skalan 1-3, Politiska skalan 1-5, Ålder, 1-4 och Kön 1-3. Tabellen visar att medelvärdena av variablerna mellan grupperna inte signifikant skiljer sig åt

8.2. Övriga resultat

Syftet med denna studie är att undersöka hur ensidig framing och motframing påverkar åsikter gällande terroristlagstiftning, genom att pröva mina tre hypoteser har jag genomfört detta syfte. Det finns dock mekanismer i min teori som indikerar att frekvent exponering av en frame befäster budskapet och därmed påverkar individer i högre grad, jämfört med gestaltningar som inte repeteras. Det är även dessa teoretiska mekanismer som H3 (*En säkerhetsframe tillsammans med en fri-och rättighetsframe leder till en negativ inställning av*

svensk terroristlagstiftning jämfört med kontrollgruppen), bygger på. Jag har med min insamlade data och studiens design (behandlingen är uppdelad i tre etapper, det vill säga tre frames) möjlighet att undersöka ifall dessa mekanismer får stöd och ifall individer påverkas mer av upprepande framing. Jag är medveten att detta inte är studiens primära syfte, men eftersom jag anser att de teoretiska mekanismerna finns implicit i min teori och H3 samt att jag har data för att undersöka fenomenet, genomförs regressionsanalyser för att se ifall effekten av behandlingen blir starkare vid etapp tre i enkäten, det vill säga frame nummer tre. Det bör dock nämnas att studiens design inte är utformad för att undersöka detta fenomen vilket påverkar vilka slutsatser som kan dras.

Tabell 6: Regressionsanalys, ger upprepad framing starkare effekt? Standardfel inom parantes.

	<i>Skärpta åtgärder</i>	<i>Deltagande i terroristorganisation</i>	<i>Statlig övervakning</i>
Frihetsframe	-0.564*** (0.14)	-1.365*** (0.15)	-0.442** (0.17)
<i>Konstant</i>	5.051*** (0.12)	5.248*** (0.13)	3.733*** (0.14)
Säkerhetsframe	0.124 (0.14)	0.562*** (0.15)	0.311 (0.17)
<i>Konstant</i>	5.051*** (0.12)	5.248*** (0.13)	3.733*** (0.14)
Dubbelframe	-0.439* (0.19)	-0.803*** (0.21)	-0.132 (0.23)
<i>Konstant</i>	5.064*** (0.12)	5.255*** (0.14)	3.718*** (0.14)
<i>N</i>	423	423	423
<i>R</i> ²	0.039	0.189	0.024

*Kommentar: *p < 0.05, **p < 0.01, ***p < 0.001. R² visar hur mycket behandlingen förklarar förändringen av den beroende variabeln. 0.39% av behandlingen förklarar förändringen av skärpta åtgärder, 18.9% av manipulationen förklarar förändringen av deltagande i terroristorganisation och statlig övervakning förklarar 2.4% av förändringen.*

8.2.1. Frihetsframe

Regressionen visar genom β -koefficienten hur stark effekt varje frame haft. Frame nummer ett (skärpta åtgärder) har ett värde på -0.564 vilket innebär att gestaltningen av skärpta åtgärder sänker stöd för terroristlagstiftningen med 0.564 enheter. P-värdet under 0.001 tyder på att resultatet inte beror på slumpen. Frame nummer tvås (*deltagande i terroristorganisation*) β -koefficient har ett värde på -1.365 vilket innebär att stödet för lagen sjunker med 1.365 efter denna behandling. P-värdet är återigen under 0.001 och det är mindre än 0.1% chans att resultatet beror på slump. Slutligen har frame nummer tre (*statlig övervakning*) en β -koefficient med värdet -0.422 och exponeringen leder till att stödet för lagen sjunker med 0.422. P-värdet är 0.009, vilket är det högsta hittills, men fortfarande lågt. 0.9% av resultatet kan bero på slumpen.

Regressionen visar att den frame som haft starkast effekt är nummer två, (*deltagande i terroristorganisation*), och den frame som haft minst effekt på respondenterna är frame nummer tre, (*statlig övervakning*). Vilket går emot idén om att den sista inramningen skulle ha starkast effekt.

8.2.2. Säkerhetsframe

Regressionen visar behandlingarnas effekt och β -koefficienten för skärpta åtgärder (0.124), deltagande i terroristorganisation (0.562) och statlig övervakning (0.311) visar att enbart frame nummer två (*deltagande*) är statistiskt signifikant med ett p-värde under 0.001. Precis som i experimentgrupp ett, som exponerats för frihetsframe, har frame nummer två gällande deltagande i terroristorganisation starkast effekt. Frame nummer ett (*skärpta åtgärder*) har svagast effekt och förhöjer stödet för terroristlagen med 0.124 enheter medan frame nummer tre (*statlig övervakning*) ökar stödet med 0.311 enheter.

8.2.3. Dubbelframe

Den första ramen (*skärpta åtgärder*) har en β -koefficient med värdet -0.439 och sänker således stödet för terroristlagen med 0.439 enheter. Vidare har behandlingen ett p-värde under 0.05 och är därmed statistiskt signifikant. Frame nummer två (*deltagande i terroristorganisation*) sänker stödet för lagen med 0.803 enheter och har ett p-värde under 0.001, vilket innebär att resultatet är statistiskt signifikant och frame två har starkare effekt än frame ett. Den tredje och sista ramen (*statlig övervakning*) har dock svagast effekt av de tre inramningarna och sänker stödet för lagen med 0.132. Den sista ramen har ett p-värde högre än 0.05 och är inte statistiskt signifikant.

Sammanfattningsvis har frame nummer två gällande deltagande i terroristorganisation haft starkast effekt i samtliga grupper. Den sista inramningen gällande statlig övervakning har haft svagast effekt i alla grupper utom säkerhetsframegruppen (experimentgrupp 2). Det förväntade resultatet var att den sista framen skulle ha starkast effekt, vilket inte är fallet i någon av experimentgrupperna. Men eftersom studiens design inte är utformad efter detta är det svårt att dra några slutsatser.

8.3. Enkäten

Hej!

Denna undersökning genomförs i samband med mitt examensarbete på statsvetarprogrammet vid Göteborgs universitet. Syftet med studien är att undersöka åsikter om svensk terrorlagstiftning.

Det är frivilligt att delta och du är helt anonym under hela undersökningen. Du kan avbryta studien när som helst ifall du ångrar ditt medverkande och jag kommer då inte att använda dina svar. Den insamlade datan kommer enbart användas som statistik i mitt examensarbete.

För de allra flesta kommer undersökningen inte att ta längre än 5 minuter.

Du kommer att med ditt deltagande få ta del av några påståenden för att sedan svara på tillhörande frågor. Genom att klicka i rutan nedan godkänner du att du frivilligt deltar i studien och är över 18 år:

- Jag godkänner
-

Fri och rättigheter (experimentgrupp 1)

Sverige skärpte 2023 svensk terrorlagstiftning och deltagande i terroristorganisationer kriminaliserades. I samband med införandet lyftes flera argument. Du kommer nu få ta del av några av argumenten och svara på tillhörande frågor.

För att kunna skärpa terroristlagstiftningen krävdes det först att en grundlagsändring genomfördes, vilket är mycket ovanligt. Föreningsfriheten som är skyddad i vår grundlag fick ett nytt stycke, som gjorde det möjligt att införa en ny skärpt terroristlagstiftning. Det finns redan åtgärder som bekämpar och motverkar terrorism och den nya versionen kan ses som överflödigt och onödig. Dessutom är grundlagen till för att skydda våra demokratiska fri-och rättigheter vilket gör den skärpta versionen av lagen problematisk.

I vilken utsträckning är du för eller emot de skärpta åtgärderna?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

Lagen om deltagande i terroristorganisation är för dåligt utformad och diffus gällande vad som räknas som ett deltagande brott. Journalister som åker till en terrorgrupp med syfte att rapportera till allmänheten måste skyddas bättre i lagen. Idag kan en journalists verksamhet till viss del räknas som deltagande i lagen, vilket strider mot yttrande- och tryckfriheten som ingår i vår grundlag.

Oskyldiga människor och journalister kan drabbas av terroristlagstiftningen. Ett exempel på detta är när de svenska journalisterna Martin Schibbye och Johan Persson 2011, dömdes till 11 års fängelse i Etiopien. De dömdes bland annat för främjande av terrorism för att de reste med en gerillagrupp i landet och skrev om detta.

Deltagande i terrororganisationer ska vara kriminaliserat, men lagen måste ses över för att inte hota demokratiska fri-och rättigheter. Alla ska kunna yttra sig och skriva vad dem vill i tidningar utan att riskera att straffas för det.

I vilken utsträckning är du för eller emot lagen om deltagande i terroristorganisation?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot

- Varken för eller emot
 - Ganska för
 - Mycket för
 - Extremt för
-

Några åtgärder för att förebygga terrorism är ökad övervakning. I USA gick denna övervakning av befolkningen så långt att staten övervakade “vanliga” människor genom att bland annat samla in data om telefonsamtal och kartlägga människors kontakter på sociala medier.

Det krävs att staten har övervakning för att skydda mot terrorism, men det får inte gå så långt att oskyldiga människors personliga integritet rubbas. Ingen vill att staten ska ingripa i ens privatliv, speciellt inte om du är oskyldig. Detta strider även mot grundlagen i regeringsformen som säger att alla har rätt till privatliv och integritet.

I vilken utsträckning är du för eller emot statlig övervakning?

- Extremt emot
 - Mycket emot
 - Ganska emot
 - Varken för eller emot
 - Ganska för
 - Mycket för
 - Extremt för
-

Säkerhet (experimentgrupp 2)

Sverige skärpte 2023 svensk terrorlagstiftning och deltagande i terroristorganisationer kriminaliserades. I samband med införandet lyftes flera argument. Du kommer nu få ta del av några av argumenten och svara på tillhörande frågor.

Sverige gick 2023 från att vara ett legitimt mål till ett prioriterat mål för terrorattentat och terrorhotnivån i Sverige steg till en 4 på en 5-gradig skala. Det krävs att landet skyddar sig genom hårdare och skärpta säkerhets åtgärder.

I vilken utsträckning är du för eller emot skärpta åtgärder?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

Sedan 2012 har flertalet människor rest från Sverige för att ansluta sig till IS eller al-Qaida-relaterade grupperingar. Flera av dem har dött, och andra har kommit tillbaka till Sverige. Terroristlagen har nyligen infört en kriminalisering av deltagande för att kunna straffa människor som återvänder efter att ha deltagit i en terroristorganisation.

I vilken utsträckning är du för eller emot lagen om deltagande i terroristorganisation?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

För att kunna förebygga och motverka terrorism är det viktigt att staten får ökade befogenheter när det kommer till kontroll och övervakning av människor. Det finns lagstiftning som ger staten befogenheter till detta. Men det behövs att staten får mer rättigheter till övervakande åtgärder i samband med den förhöjda hotbilden mot landet.

I vilken utsträckning är du för eller emot statlig övervakning?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

Säkerhet och fri-och rättigheter (Experimentgrupp 3, dubbelframe)

Sverige skärpte 2023 svensk terrorlagstiftning och deltagande i terroristorganisationer kriminaliserades. I samband med införandet lyftes flera argument. Du kommer nu få ta del av några av argumenten och svara på tillhörande frågor.

Sverige gick 2023 från att vara ett legitimt mål till ett prioriterat mål för terrorattentat och terrorhotnivån i Sverige steg till en 4 på en 5-gradig skala. Det krävs att landet skyddar sig genom skärpta säkerhets åtgärder.

Men det krävs även att vi värnar om våra demokratiska fri och rättigheter då dessa är grunden till mänskliga rättigheter. För att kunna skärpa terroristlagstiftningen skedde en grundlagsändring, vilket är mycket ovanligt. Genom att korrigera ett stycke i den grundlagsskyddade föreningsfriheten kunde en skärpt version av terroristlagen träda i kraft. Grundlagen är till för att skydda våra demokratiska fri-och rättigheter vilket gör den skärpta versionen av terroristlagen problematisk.

I vilken utsträckning är du för eller emot de skärpta åtgärderna?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

Sedan 2012 har flera människor rest från Sverige för att ansluta sig till IS eller al-Qaida-relaterade grupperingar. Terroristlagen har nyligen infört en kriminalisering av deltagande för att kunna straffa människor som återvänder efter att ha deltagit i en terroristorganisation.

Lagen är dock diffus kring vilka aktiviteter som räknas som deltagandebrott. Journalister som åker till en terrorgrupp med syfte att rapportera till allmänheten måste skyddas bättre i lagen. Idag kan en journalists verksamhet till viss del räknas som deltagande i lagen, vilket strider mot yttrande- och tryckfriheten som ingår i vår grundlag.

I vilken utsträckning är du för eller emot lagen om deltagande i terroristorganisation?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

För att kunna förebygga och motverka terrorism är det viktigt att staten får ökade befogenheter när det kommer till kontroll och bevakning av människor.

Det får dock inte gå så långt att staten inkräktar på individers personliga integritet och privatliv då detta strider mot grundlagen om rätt till integritet och privatliv från staten.

I vilken utsträckning är du för eller emot statlig övervakning?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

Kontrollgrupp (grupp 4)

Sverige skärpte 2023 svensk terrorlagstiftning och deltagande i terroristorganisationer kriminaliserades. I samband med införandet lyftes flera argument för och emot. Du kommer nu få svara på några frågor om dina åsikter till lagen.

I vilken utsträckning är du för eller emot skärpta åtgärder?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

I vilken utsträckning är du för eller emot lagen om deltagande i terroristorganisation?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för
- Mycket för
- Extremt för

I vilken utsträckning är du för eller emot statlig övervakning?

- Extremt emot
- Mycket emot
- Ganska emot
- Varken för eller emot
- Ganska för

- Mycket för
- Extremt för

Kontroll randomisering

Nu kommer några avslutande frågor om dig.

Hur gammal är du?

- 18-34
- 35-49
- 50-64
- 65-

Kön

- Kvinna
- Man
- Annat/ vill inte uppge

Vilken är din högsta avslutade utbildning?

- Grundskola
- Gymnasieutbildning
- Höskoleutbildning

Man talar ibland om att politiska åsikter placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?

- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken till vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Tack för att du tog dig tiden att delta i denna undersökning!

Du har deltagit i en experimentell studie vars syfte var att undersöka hur ensidig information (framing) påverkar individers åsikter. Frågeställningen för studien är: Hur påverkar framing av säkerhet kontra fri och rättigheter människors åsikter gällande terroristlagstiftning?

Alla deltagare i denna studie har slumpmässigt placerats i en grupp där dem fått tagit del av antingen en säkerhetsframe, en demokratisk fri-och rättighetsframe, båda dessa frames eller placerats i en kontrollgrupp som inte fick några argument.

Jag uppskattar ditt deltagande och du får gärna dela enkäten vidare på dina egna sociala medier! Vid eventuella frågor kan du kontakta mig på min mejl: guskatrisj@student.gu.se

Nedan följer de källor som jag har hämtat informationen till de frames som presenterats i denna enkät, läs gärna ifall du vill ta del av alla argument som presenterats i de olika grupperna:

Lagrådets yttrande. (2023, 1 mars). En särskild straffbestämmelse för deltagande i en terroristorganisation. <https://www.lagradet.se/wp-content/uploads/2023/03/En-sarskild-straffbestammelse-for-deltagande-i-en-terroristorganisation.pdf>

Norstedst Juridik. (2020, 9 mars). Ny terrorlag både efterfrågad och kritiserad. <https://www.nj.se/nyheter/ny-terrorlag-bade-efterfragad-och-kritiserad>

Regeringskansliet. (2023, 18 augusti). Säkerhetspolisen har beslutat om höjd terrorhotnivå. <https://www.regeringen.se/artiklar/2023/08/sakerhetspolisen-har-beslutat-om-hojd-terrorhotniva/> SVD. (2014, 17 januari).

NSA skandalen på två minuter. <https://www.svd.se/a/f3171834-b063-3ff9-84ee-d0919db343e0/nsa-skandalen-pa-tva-minuter>